JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1861. Zaturdag, 14 September. N°. 74.

Hoofd-Bureau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Pasoeroean* bij WEIJERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & Co.; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORP; te *Madioen* bij C. A. VAN DER VOORT; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rz.; te *Muntok* bij H. ORTH; te *Amboina* bij A. HARMSEN; te *Makasser* bij W. EEKHOUT & Co. en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor *Batavia*, ... ƒ 12,50.
" " " *Java* . . . . » 15,—.
" " " *Buitenbezittingen* . . . . » 17,50.
" " " *Nederland*. . . . . » 22,50.
De betaling geschiedt vooruit.— Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden. Bij eerste of meerdere herhaling 25 " " " " Behalve het Zegel voor den Lande

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

ADVERTENTIEN.

Heden beviel voorspoedig van eenen ZOON, *G. J. W. C. van der Meulen, Loman.*

BATAVIA, 8 September 1861. (3096)

Bevallen van eene DOCHTER, *C. E. Tiekens*, echtgenoote van

Mr. L. J. A. TOLLENS.

KRAWAT, 11 September 1861. (3097)

Op den 25 Julij 11. werdt mij door den dood in het kraambed ontrukt, mijne innig geliefde echtgenoot *Alexandrine Chevalier*, na eene hoogst gelukkige echt van slechts één jaar, en in den jeugdigen leeftijd van vierentwintig jaar.

D. DER KINDEREN.

Eenige en algemeene kennisgave. (3146)

Diep bedroefd overleed plotseling mijn geliefde echtgenoot, *Gualtherus Joannes Tormijn.*

J. M. C. TORMIJN.
geb. *Vermaasen.*

BATAVIA, den 28den Augustus 1861.
Eenige kennisgave (3087)

Heden overleed *Harmina, Charlotta, Selima*, oud c. c. maanden.

J. L. C. A. GRONOVIUS.
F. S. M. L. GRONOVIUS.
Chastelein Gronovius.

ASSEM, 1 September 1861. (3093)

Op den 12e September 1861, overleed te SOERABAIJA de WelEd. Gestrenge Heer *W. L. Baudoin*, gepensioneerd Kapitein van het Indische Leger.

Diep betreurd door zijne familie en naaste betrekkingen.

Namens de familie
F. BAUDOIN.
gepens: Lt. Kolonel.

BATAVIA, den 13 Sept. 1861. (3150)

VENDUTIE

op Maandag, 16 September 1861, voor het Commissiehuis van

VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.,

van diverse Lijnwaden,

Kantoorboeken, Papier, IJzerwerken, IJzeren Ledikanten, Stalen Pennen, diverse Kramerijen,

etc., etc.

Verder:

B	28,29 34,35 41,43 45,54 55, 57,60,61	12 *KISTEN* **NAAIGAREN**, min of meer door Zeewater beschadigd.

en ten 11 ure

[illegible] EEN HUIS, gelegen in het Westerveld Blok P, Deel 8, verponding No. 7029. EEN Opstal op Kampong Seranie, *Rijswijk.* (3094)

Op den zestienden September aanstaande, des voormiddags te elf uur, zal door tusschenkomst van het Vendukantoor alhier, *voor het Commissiehuis van*

Van Slooten, Morgan & Co.,

zonder reserve,

publiek worden verkocht:

de aan Jhr. F. de Kock toebehoorende, te Pontianak staande en gelegen Onderneming voor den aankap en het zagen van hout,

bestaande die onderneming uit:

1e. een door den Pangeran Sjarief Aboe Bakar bin Sulthan Sjarief Kassim Alkadrie, aan den ondernemer of zijne regtverkrijgenden kosteloos in gebruik afgestaan stuk gronds, ter grootte, blijkens daarvan voor den Secretaris der Residentie Pontianak, op den dertigsten Junij 1860 opgemaakte acte, van circa twee duizend vijf honderd vierkante Rijnlandsche roeden, gelegen aan den regteroever der rivier Kapoeas ter hoofdplaats Pontianak.

2e. een op dat terrein aanwezige stapelplaats, groot p. m. 200 op 400 voet.

3e. eene nieuwe werkende Stoommachine (hooge druk, cerculaire zagen), p. m. 6 paardenkracht.

4e. een oud Stoommachine (lage druk, vertikale zagen), p. m. 15 paardenkracht, *defect.*

5e. eene compleete smederij met daarbij behoorende ijzeren draaibank, enz., enz.

6e. een ijzerhouten pakhuis met omwanding van lamponghout.

7e. een dito woning.

8e. een molenloods, zware ijzerhouten stijlen, ijzerhouten fondering.

9e. een praauw biedar.

Voorts:

eene groote voorraad IJzer, Koper, 200 pikols Kalk, 20.000 Metselsteenen, IJzer, tekam- en lamponghout en hetgeen verder ter plaatse aanwezig is.

(3117). F. ALTING MEES.

HOUT-VENDUTIE

op Maandag den 16den September 1861, **op het Heemradenplein,** van Djattie-Houten

BALKEN.

(3109) JOHN PRYCE & Co.

VENDUTIE

op Dingsdag 17 September 1861,

wegens vertrek,

voor het Woonhuis van den WelEd. Heer,

NABER,

Gymnasium, Meester Cornelis,

door

Van Slooten, Morgan en Co.,

van eenen netten en zoo goed als nieuwen Inboedel, bestaande uit: MAHONIJ- en andere HOUTEN MEUBELEN, als TAFELS, STOELEN, CANAPÉS', KASTEN, LEDIKANTEN,

eene uitmuntende PIANO van Cuijpers, expresselijk voor dit climaat vervaardigd, ZILVER-, PORSELEIN-, GLAS- en AARDEWERK, HANG- en TAFELLAMPEN,

voorts nog:

1 VIS-à-VIS,

twee spannen goedloopende en goedgedresseerde Wagenpaarden, Tuigen etc., etc.

Zondag te voren voor een ieder te bezigtigen. (3095)

Vendutie

op Dingsdag den 17den September 1861, voor het Commissiehuis van

JOHN PRYCE & CO.

à 4 pCt. Venduloon

van beschadigde Lijnwaden, Naaigaren, Roodgaren, Porceleinen Eetservies, een groote partij Engelsch Aardewerk, enz., enz. (3163)

OP DE VENDUTIE

van Dingsdag den 17den September 1861, zullen nog verkocht worden:

2 Balen WOLLEN DEKENS,
13 " RUWE SHIRTINGS,
10 " ROOD GAGEN,
18 Kisten NAAIGAREN,
24 Manden AARDEWERK,
30 SCHILDERIJEN,
150 Kistjes ZEEP.

ZOOMEDE:

25 Vaten SCHEEPSBROOD, en

200 Zakken Koffij.

(3162) JOHN PRYCE & CO.

VENDUTIE

op Woensdag den 18 September 1861, VOOR HET COMMISSIEHUIS VAN

VAN RIET EN TER GOUW,

van

PROVISIEN,

Dranken en Lijnwaden,

van BMW.	1950/53	4 Bal.	à 3 pic.	Grey Twist	No.	20
	1954/56	3	"	do.	"	22
	1957/8 1960/1 1963 1965/7 1970	9	"	do.	"	24
	1973/75	3	"	do.	"	30
	1978/3 1983 1985/93	12	"	do.	"	40
	1994	1	"	do.	"	50

verder:

BMW. 2017. 2023 2 Kisten à 160 pic. White & COLOURED SEWINGS.

2040. 2042 2 Kisten à 160 pic. COLOURED SEWINGS,

door Zeewater beschadigd gelost, ex Hanov. Schip (3116) *Kronprinz Ernst August.*

OP DE VENDUTIE

van Woensdag den 18den dezer, BIJ

VAN RIET & TER GOUW,

zullen worden verkocht:

***Twee fraaije echte* BATTAK PAARDEN,**

fijn gedresseerd,

met de laatste Boot van Padang aangebragt.
Een partij FRANSCHE KINDERWAGENTJES,
Eenige kisten PARAPLUIEN,
100 riem PROPATRIA PAPIER. (3165)

Op de VENDUTIE van Dingsdag den 17den September 1861,

zal worden verkocht:

1 Sidney-Merrie en
1 span bruine Wagenpaarden.

(3107) JOHN PRYCE en Co.

VENDUTIE

op Woensdag 18 September 1861,

à 2 pCt Venduealarie,

Op het plein der Javasche Bank,

DOOR

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,

VAN:

206 bijzonder fraaije

en uitgezochte

SUMBAWA

PAARDEN,

waaronder verscheidene RIJPAARDEN en Spannen WAGENPAARDEN, van af heden op voornoemd Plein te bezigtigen. (3163)

Vendutie

op Donderdag den 19den September, in een lokaal achter het *VERKOOPHUIS* *op RIJSWIJK*, door

W. S. VAN HOGEZAND, Sr.,

van zoo goed als nieuw Meubilair bestaande uit: Kasten, Stoelen, Tafels, Knapen, Banken, Spiegels en Schilderijen, Cristal- en Glaswerk, Moderateur-, Hang- en Tafellampen.

1 prachtig Jagtgeweer met assessoir in mahoniehouten kistje,

Gouden en Zilveren Horologien, enz., enz., enz.

Benevens:

Paarden en Rijtuigen, waarbij een Mijlord uit de fabriek van *Oudart*, zoo goed als nieuw, en al hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.

N.B. Goederen kunnen bijgebragt worden. (5118)

Daags te voren voor een ieder te bezigtigen.

OP DE VENDUTIE

van Donderdag den 19 September 1861, in een Lokaal achter het Verkoophuis op Rijswijk, door

W. S. VAN HOGEZAND Sr,

zal mede worden verkocht;

1 Partij Speelgoed en Etagère Voorwerpen in kleine kavelingen,

BENEVENS

een hardloopend Bendij Paard

en een zeer goed gedresseerd Rijpaard hoog 4 Voet 1 Duim.

(3160)

Vendutie

op Vrijdag den 20 September,

VOOR HET COMMISSIEHUIS VAN

CASSALETTE & CO.,

VAN

Lijnwaden,

ALS:

CF. 2952/71 2975/76	20 Kisten	à	30 st.	MADAPOLLAMS.		
2981	3 »	»	50 »	SHIRTINGS.		
2916	1 »	»	50 »	id,		
2933	1 baal	»	100 »	MADAPOLLAMS.		
3057.3065	2 »	»	5 pic.	GAREN,	No.	40.
3067/68	2 »	»	3 »	id.	»	30.
3080	1 »	»	5 »	id.	»	20.

Alles min of meer door Zeewater beschadigd.

Verder:

Moderateur Lampen, Witte en Vergulde Porceleinen Bloempotten, Heerenhoeden, Ganzenpennen, Handoekgoed, enz.

Carpetten en Alcativen, Marmeren Vazen.

(3169)

Op Donderdag, 19 dezer,

zullen

OP VENDUTIE

worden verkocht:

75 kisten **VOGELNESTEN,**

afkomstig van het land KLAPPA NOENGAL.

(3099) ARNOLD en ZONEN.

VENDUTIE VAN BOEKEN.

Op Vrijdag 20 September,

zal door den Boekhandelaar H. M. VAN DORP, in een der LOCALEN van de HARMONIE,

des avonds ten 7½ ure

VENDUTIE

gehouden worden van eene bijzonder fraaije Collectie van meest alle geheel nieuwe

BOEKWERKEN,

van LITTERARISCHEN en WETENSCHAPPELIJKEN AARD, waaronder in de HOLLANDSCHE, ENGELSCHE, FRANSCHE en HOOGDUITSCHE talen,

de werken van:

DICKENS, BULWER, MARRYAT, BYRON, SHAKSPAERE, RACINE, CORNEILLE, SCHILLER, KRöNER, HAUFF, HOFFMAN en anderen.

Een Exemplaar van LES OEUVRES de VOLTAIRE, in 70 Volumes, 8o. beste uitgave.

VALENTIN, Oost-Indie, in folio, met Platen. Photographische kunst ALBUMS, etc., etc.

(3119)

Vendutie

op *Dingsdag*, 24 *September* 1861,

wegens vertrek,

voor het woonhuis van den WelEd. Gestr. Heer

F. A. Metzler,

Ridmeester der O. I. Kavallerie, door

GEBR. BEIJNON,

van deszelfs netten

INBOEDEL,

hetwelk later breedvoerig zal worden bekendgemaakt.

(3104)

Factorij der Nederlandsche Handel Maatschappij.

De vroeger aangekondigde Veiling van JAPANSCH STAAFKOPER, zal plaats hebben op Donderdag, den 26sten September 1861, des voormiddag ten 9 ure, in een der Pakhuizen van voornoemde Factorij aan de Groote Rivier, ten wier kantore de voorwaarden van verkoop voor belanghebbenden ter inzage leggen.

(3120)

VENDUTIE

Dingsdag, 1 October 1861,

WEGENS VERTREK,

ten huize van den Heer **G. L. BROCX,**

op den weg naar *MENTING*,

DOOR

Cassalette & Co.,

van eenen UITERST NETTEN en zoo goed als

NIEUWEN INBOEDEL,

bestaande grootendeels van in EUROPA vervaardigde ***MEUBELS***, een voor dit klimaat expresselijk vervaardigde **PIANO** van CUIJPERS en een **MELODIUM** van ALEXANDRE te *Parijs*, Spiegels, Schilderijen, Glas-, Kristal-, Porcelein- en Aardewerk, Zilver- en Pleetwerk, weinige gebruikte ENGELSCHE LAMPEN, enz., enz.

RIJTUIGEN,

als:

COUPÉ, PALANQUIN, VIS-à-VIS, TENTWAGEN, MYLORD en REISWAGEN,

GOEDE ENGELSCHE TUIGEN,

verder:

3 SPANNEN gezonde en goede overwalsche PAARDEN, BLOEMEN in POTTEN, diverse DISPENS- en KEUKENGEREEDSCHAPPEN, en alles wat verder tot eene geregelde huishouding behoort.

Alles Zondag, 29 September voor een ieder te bezigtigen.

Geene goederen kunnen worden bijgebragt. (3151)

Pas Ontvangen:

750 flesschen à 1 ons Echte Sulfate de Quinine,

van THIBAUMÈRY & DUBASC te *Parijs*,

à contant f 8,—.

bij

(3123) CASSALETTE & Co.

ROB BOIVEAU LAFFECTEUR,

(*Zie Advertentie Nieuwe Rotterdamsche Courant*),

bij

(3079) W. SPECHT GRIJP.

Wederom verkrijgbaar:

PADANG-KOFFIJ,

1/1, 1/2, 1/4 en 1/8 picols,

in zakken, zeer geschikt voor huisselijk gebruik,

bij

(3103) Gebrs. BEIJNON.

HET

MAGAZIJN VAN PIANO'S

van

DUBRAY & Co.,

Noordwijk.

is ruim voorzien van eene groote verscheidenheid uitmuntende Piano's in verschillend model uit de Parijsche fabrieken, expresselijk voor het Indisch klimaat vervaardigd.

Hiervan geven zij een ernstig gemeenden waarborg, en tevens de verzekering, dat zij, indien er, uithoofde van gemis aan soliditeit, het een of ander gebrek aan deze Piano's mogt ontstaan, bereid zijn, die tegen andere te verwisselen.

Piano's in Ruil en te Huur.

Stemmen van Piano's. Abonnements-prijs *f* 25.— per kwartaal. Reperatie van allerlei soorten van instrumenten.

Muziek, Instrumenten, Snaren,

en eindelijk:

ONDERSCHEIDENE ORGELS.

(3139)

Het Selterswater,

dat om de vele nagemaakte en voor de gezondheid nadeelige soorten, op last van het Pruissische Gouvernement en onder toezigt van Dr. Struwe, te *Keulen*, onvervalscht in den handel gebragt wordt, is verkrijgbaar bij

(3106) WINSSER, DE LANGE en Co.

Alle flesschen zijn in het glas met den naam van den Heer Struwe gemerkt.

(3106)

KLAPPEROLIE.

(3115) ABEELEN, DENNISON en Co.

De Eerste

GRASBOTER,

van het merk A. VAN DER LEEUW, te Delft, ontvangen per *Maria Anna.*

(3114) ABEELEN, DENNISON en Co.

In Commissie Ontvangen:

Bracelets van Bloedkoralen,

met echt goud gemonteerd.

(3111) Gebrs. ROSELJE en Co.

In Commissie ontvangen:

1 COUPÉ EN 1 HANDWAGEN,

uit de fabriek **van LEHMANN,**

te Rotterdam.

(3113) JOHN PRYCE & Co.

Loge de Ster in het Oosten.

RECEPTIE

IN DEN

EERSTEN GRAAD,

DONDERDAG den 19 September 1861, des avonds ten 8 ure.

De 1ste Secretaris,
(3154) J. P. LOURAN.

Societeit de Harmonie.

STAFMUZIJK

op Donderdag den 19den dezer, des avonds ten 8 ure.

Namens de Directie:
De Secretaris,
(3156) E. JEEKEL.

Ontvangen per Vellore:

Beste Malaga ROZIJNEN *in kistjes.*
Versche Smirnasche VIJGEN.
Prunes Pistoles en Dadels *in kleine dozen.*
Nougat blanc de Montelemart.
Macaroni, Vermicelle *in kistjes.*
Tafel amandelen *per* ℔.

(3100) LEROUX & Co.

WAGENVERHUURDERIJ

op KEBON KLAPPA, *te Senin.*

De Ondergeteekende deze WAGENVERHUURDERIJ overgenomen hebbende van den Chinees *Kamsioe*, beveelt zich in de gunst van het geëerd publiek aan.

Hij is van alles, wagens en paarden ruim voorzien, gaat ook abonnementen aan voor het leveren van Wagens en Bendies per maand.

(3035) C. D. ESCHE. qq.

Maison

N. PASCAL,

Fabriquant de Chaussures de Paris,

a l'honneur de prévenir le public, qu'il vient de recevoir directement de Paris par le navire le VELLORE, un Grand assortiment de

CHAUSSURES,

1re *qualité*.

Bottines à la CRACOVIENNE pour Dames.
Brodequins " " " Demoiselles.
Brodequins en Chevreau, Claqués vernis, élastiques,
Souliers vernis, à Boucles, ***garnis*** en ***soie***,
Souliers ***Chavreau doré*** avec noeuds, Talons, ou sans Talons, etc., etc.

Un GRAND ACHAT DE FOURNITURES, telles que:

Elastiques, Satin Blanc et noir, Cuirs vernis 1re qualité, Cuirs veau ciré de ***Bordeaux***, ***Cirage de Lyon***, des noeuds et Boucles Dorés et Argentés pour ***Soirée*** et ***Bal***. (3121)

VERKOOPHUIS.

Pas ontvangen:

EEN FACTUURTJE ELEGANTE

AMAZONEN HOEDEN

en Karwatzen,

alsmede **DEGENSTOKKEN** in alle genres.

(3159) W. S. VAN HOGEZAND Sr.

PHOTOGRAPHISCH ATELIER

RIJSWIJK.

VAN

WALTER WOODBURY.

Dagelijks geopend van half acht tot 12 uur. (3126)

W. J. OLLAND

Horologiemaker, Batavia.

Reparatie van UUR- en SPEELWERKEN,

Assortiment van

Gouden- en Zilveren Horologien,

Pendules en Regulateurs.

(3143)

WERKTUIGFABRIEK,

IJzer- en Koper-Gieterij,

KETELMAKERIJ, HOUTZAAGMOLEN,

EN

Depôt van Hout.

van

(3141) J. B. DROSSAERS.

De Ondergeteekende neemt beleefdelijk de vrijheid om aan alle zijne vrienden en begunstigers bekend te maken, dat voortaan de Heeren

WINSSER, DE LANGE & Co., te *Batavia*,

zich wel zullen willen belasten met het ***ontvangen*** en ***verzenden*** van **Planten**, **Dieren** en **alle** verdere **Wetenschappelijke zaken**, zoo voor hen zelve als voor 's Lands Plantentuin te *Buitenzorg* bestemd, even als zulks tot dusverre door de Heeren VAN OMMEREN, RUEB & Co., met zooveel welwillendheid en goede zorgen is ten uitvoer gebragt.

(3147) J. E. TEIJSMANN.

Verkoophuis.

Pas ontpakt;

Een factuurtje BEIJERSCHE BIER GLAZEN, en TRANSPARENTE ALBASTE HANGSTOLPEN, alsmede:

AMERIKAANSCHE KINDER-WAGENS.

(3157) W. S. VAN HOGEZAND Sr.

Ontvangen:

Prachtige en net bewerkte

Santalhouten voorwerpen,

voor Cadeaux.

Bij OLISLAEGER.
Juwelier en Goudsmid;
(3161) Rijswijk.

W. J. OLLAND.

HOROLOGIE EN INSTRUMENTMAKER.

Steeds voorhanden een ruim assortiment

HOROLOGIEN & PENDULES,

in alle genres, waaronder de geheel nieuwe PENDULE HORIZONTALE AMERICAINE, waarvan de slinger aan eene koord hangende eene rondgaande beweging maakt.

(3152)

VERKOOPHUIS.

Op nieuw Ontvangen:

FIJNE PARFUMERIEN,

HAAROLIE EN POMADE,

van de Société Hygiénique,

alsmede

PLEET-EN ZILVER-POEDER.

(3158) W. S. VAN HOGEZAND. Sr.

W. J. OLLAND,

Horologie en Instrumentmaker.

Ontvangen:

eene groote verscheidenheid

LUNETTES,

waaronder de geheel nieuwe **Lunette Changement**, kunnende in een oogenblik dezelfde pijpen ingerigt worden voor **Marine**, **Campagne** en **Theatre**, **Metallic Barometers**, **Anneroïde dito** en **Smalkalder Boussoles**.

(3153)

Mr. Phillips, Mechanicus-Dentist, heeft de eer zijne patienten te berigten, dat hij voornemens is Batavia met het einde dezer maand te verlaten, om zich naar Samarang en Soerabaija te begeven.

BATAVIA, 3 *September* 1861. (3080)

De ondergeteekenden geven hierbij kennis, dat hunne uitstaande pretentien, welke voor **1 Maart 1859 dateren**, bij niet voldoening, binnen eene maand, zonder verdere aanmaning ter invordering in handen van een advocaat zullen gesteld worden.

JOHN PRYCE & Co.

BATAVIA, 14 September 1861. (3166)

Te Koop à *f* 600 contant:

EEN SCHILDERIJ IN OLIEVERW,

zijnde een

ZEEGEZIGT

op de

Noord-Hollandsche Kust

bij stormachtig weder,

van

P. C. SCHOTEL.

Te bezigtigen bij den Boekhandelaar H. M. VAN DORP.

(3082)

Te Koop:

Onder nadere goedkeuring van het Gouvernement,

De Huurregten van het land

TEMOELOES

en Onderhoorigheden,

gelegen in de residentie **SOERAKARTA** aan de Solo rivier. De gronden zijn bijzonder geschikt voor de teelt van Suiker en beslaan eene oppervlakte van circa **476¼ Gouvernements Bouws.**

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij Mevrouw de Weduwe SCHREINER te Solo, terwijl de condition van verkoop kunnen worden vernomen bij de firma

(3081) MATHIEU, EBBS, RUIJS & Co.,
te Soerabaija.

TE KOOP

eene vertikale Hoogdruk

STOOMMACHINE

van 16 Paardenkracht

EN

SUIKERRIETMOLEN,

uit de *fabriek* van de zoo gunstig bekend staand firma **Fawcett, Preston & Co..** *Liverpool*, onlangs aangebragt per ***„Seaforth"***, waarvan de afmetingen zijn als volgt:

DIAMETER DER CIJLINDER, 26 Eng. duimen,
LENGTE " 54 " "
DIAMETER der Cijlinder (Stoommachine), 14 Eng. dm.
LENGTE " Slag van " 42 " "
DIAMETER " Stoomketel, 5 Eng. voeten,
LENGTE " " 14 " "

Een waarloos stel SPOORWIELEN,

voor de ROLLEN, alsmede:

twee overkompleete KOPPELBOSSEN,

voor de zoogenaamde **„double gearing"** aanwezig.

Deze Machine van de fraaiste Constructie en hechtste bewerking, wordt door de ondergeteekenden gegarandeerd.

(3127) MORGAN, MELBOURN & Co.

Maatschappij

tot Bevordering van Mijn-ONTGINNINGEN in Nederlandsch-Indië.

DE ALGEMEENE VERGADERING van Deelhebbers bepaald op *den* 10den *IS UITGESTELD TOT* ***Donderdag*** *den* ***19****den dezer maand*, des namiddags ten 1 *ure*, ten kantore der Maatschappij.

Namens het Bestuur:
F. H. TIEDEMAN
wd. Directeur.

BATAVIA, 3 September 1861. (3083)

INDIE — HOLLAND.

Goederen, Pakketten, Regaal Colis worden met spoed in ontvangst genomen en verzonden, geadresseerd zijnde aan

ROTTERDAM. G. P. ITTMANN & ZOON,
Commissionnairs-Expediteurs,
Agenten voor Nederland der Heeren GEO. W. WHEATLEY & Co, *London*, voor de *Overland Mail and Steamers.*

ROTTERDAM, 25 Januarij 1861. (3142)

NEDERLANDSCH INDISCHE
Escompto-Maatschappij.

De Directie maakt bekend, dat tot nadere kennisgave **GELDEN IN DEPOSITO** zullen worden aangenomen op de volgende Rente Basis:

bij 14 dagen opzegging tot	4½ pCt.	's jaars.
Op 3 maanden vast	5	〃
〃 6 〃 〃	5½	〃
〃 12 〃 〃	6	〃

Namens het Algemeen Bestuur,
TIEDEMAN & VAN KERCHEM.

(3086) *Directeuren.*

Nederlandsch-Indische
ZEE- & BRAND-ASSURANTIE MAATSCHAPPIJ.

Genoemde MAATSCHAPPIJ is voortdurend bereid tot het sluiten van verzekering tegen schade door

BRAND

te veroorzaken, hetzij op **Suiker-, Koffij-, Thee-** of andere **Etablissementen** en **Inventaris,** als op **Woonhuizen,** alsmede **Inboedel** en **Meubilair,** waarvan de premie bedraagt tusschen 25 en 75 cents 's jaars voor iedere verzekerde *ƒ* 100,—, afhankelijk van den stand van het perceel en zijne belendingen.

Namens het Bestuur:
P. TIEDEMAN, JUN., *Direkteur.*
F. H. TIEDEMAN, *wd.* 〃

Agenten op Java:
FRASER, EATON & Co., te *Soerabaija.*
B. KOPERSMIT & Co., te *Samarang,*
SAPORTAS & Co., *Cheribon.* (3140)

NORTHERN
ASSURANCE COMPANY,

gevestigd te LONDON sedert 1836.

Brand- en Levensverzekering.

KAPITAAL GROOT **1,295,760** PONDEN STERLING.

De Ondergeteekenden, Agenten van voornoemde Maatschappij voor Java en de omliggende Nederlandsche Bezittingen, gaan steeds voort met het sluiten van Polissen van Assurantie op de meest billijke en voordeelige voorwaarden op WOONHUIZEN, met het daarin aanwezige AMEUBLEMENT, PAKHUIZEN, GOEDEREN, KOFFIJ-, THEE- en SUIKER-ETABLISSEMENTEN.

(3138) MORGAN, MELBOURN & Co.

PHOENIX FIRE OFFICE.

Gevestigd te LONDON sedert 1782.

ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij, blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op **Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen, enz.,** zoomede op **Suiker-, Koffij- en Thee-Etablissementen,** tegen de volgende premiën:

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen in de Steden, zoomede op Goederen in dezelve . . . . 1% 's jaars

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin aanwezig . ¾% 〃

Suiker- en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machineriën, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig. 1¼%

Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . 1½% 〃

Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . . 1¾% 〃

Op Schepen, liggende op Reeden. . . . 1½% 〃

E. MOORMANN & Co., te *Batavia.*
C. DAMNITZ & Co., te *Samarang.*
(3157) P. KERVEL & Co., te *Soerabaija.*

Machinerien.

De Ondergeteekenden, Agenten op Java van de Heeren

H. O. ROBINSON & Co.

Ingenieurs te Londen,

hebben de eer te berigten aan Heeren SUIKER-FABRIEKANTEN en verdere belanghebbenden, dat thans bij hen voorhanden is:

EENE AFZONDERLIJKE

SUIKERRIET-MOLEN,

met Cylinders van 54 dm. lang en 28 dm. diameter.

Benevens:

Twee stel dubbele patent Cylindervormige

Suikerpannen,

van 5 stuks ieder met fornuizen en waarlooze stukken, liggende de teekeningen en specificatien ten hunnen kantore ter bezigtiging.

De Heeren **H. O. ROBINSON & Co.,** hunne Etablissementen eene groote uitbreiding gegeven hebbende, zoodat zij in staat zijn aan de voortdurend alom vermeerderende aanvragen van hunne MACHINERIEN te voldoen, kunnen thans iedere order, waarmede men hen zal willen begunstigen, met den meesten spoed ten uitvoer brengen, terwijl de Ondergeteekenden gereed zijn alle orders aan te nemen op

STOOM- en WATER-SUIKERRIETMOLENS, WATERWIELEN, VACUUMPANNEN, STOOMWERKTUIGEN, CENTRIFUGAAL MACHINES, RIJST- en OLIE-MOLENS, enz., enz., en op aanvrage specificatien en prijs opgaven kunnen verschaffen.

(3033) MACLAINE, WATSON & Co.

Machinerien.

De Ondergeteekenden, ***Agenten op Java,*** van de Heeren

FAWCETT, PRESTON & Co.,

Ingenieurs te Liverpool,

zijn bereid bestellingen aan te nemen op

SUIKER-
en
Rijstpelmolens,
CENTRIFUGES,

Stoommachines, zoowel voor het land als voor schepen, **Gas-Toestellen, Zaagmachines, Arak-distilleer Toestellen, IJzeren Praauwen,**

SUIKER PANNEN,

in alle dimensiën;

en alle andere soorten van

Machinerien.

Voor nadere informatiën gelieve men zich te vervoegen bij

(3034) MORGAN, MELBOURN & Co.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY.

Zijn oneindig veel waard voor vreemdelingen uit het zuiden of westen. Het zijn behoedmiddelen tegen de verwoestende aanvallen van koorts, zoowel heete als koude, en andere besmettelijke ziekten, die in waterachtige landen somtijds heerschen.

Zij zullen volmaakt de sijmptomen er van ontwortelen door de verborgen oorzaak te verwijderen, dewijl het wel bekend is aan de inwoners van Londen en de omstreken, dat de pillen onmiddelijk ieder sijmptoom van gal verwijderen en veerkracht en sterkte aan de maag-organen geven.

Doosjes Pillen à *ƒ* 1.— *ƒ* 3.— *ƒ* 5.—.

Potjes zalf à *ƒ* 1.— *ƒ* 3.— *ƒ* 5.—.

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas	»	M. S. Cheriman.
» Soerscarta	»	W. Veldman.
» Djocjocarta	»	Buijn & Co.
» Salatiga	»	F. Kruthoffer.
» Tagal	»	Wed. Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» Cheribon	»	M. Blok en Co. (3151)
» Samarang	»	H. L. Lijon en Co.

de Groot, Kolff & Co. en de hoofd agenten Soesman & Co.

Op nieuw Ontvangen:
2000 fiesschen van het wereld beroemde geneesmiddel

REVALENTA ARABICA

van ***Barry du Barry & Co.***, te *Londen*
Op 1/1 en 1/2 fl. tegen verminderde prijzen
à contant.

Verkrijgbaar bij
(3130) CASSALETTE & Co.

SCHILDERIJ-LIJSTEN

Verguld, Bruin, Zwart en geel hout, in alle dimensiën, PASSE-PARTOUT, CARTES de VISITES, Lijstjes voor Photographien, etc.

wederom in groote verscheidenheid te bekomen

(3133) H. M. VAN DORP.

GOMELASTIEKE REISZAKKEN met Patentslot,

Gomelastieke Pompinktkokers,

Self-Closing Value Air-Tight

INKSTAND,

Elastieke Banden voor kamer gymnastie.

ontvangen.
bij
(3128) H. M. VAN DORP.

In Commissie Ontvangen:

EEN KEURIG FACTUURTJE

ZILVERWERK

BESTAANDE UIT:

MIDDENSTUKKEN,

met bijbehoorende STOLPEN,

PRACHTIG GEMONTEERDE BOKALEN,
WIJN- EN CHAMPAGNE GLAZEN,
PRESENTEERBLAADJES, FRUITSCHALEN, enz., enz.,

benevens

Kinderbellen- en Argenté Lepels en Vorken.

(3124) H. M. VAN DORP.

Van de Pers verschenen:

De NIEUWE UITGAVE der

INDISCHE WETBOEKEN

uitgegeven onder toezigt van

Mr. F. F. L. U. LAST,

Raadsheer in het Hoog-Geregtshof van Ned. Indië.

Prijs *ƒ* 13,—.

De Uitgever,
(3132) H. M. VAN DORP.

Binnen weinige dagen zal door den ondergeteekende worden uitgegeven:

Op de grenzen der Preanger

DOOR

Dr. J. ten Brink.

1 deel, Formaat der bekende Guldens editie. *ƒ* 2,50. Franco per post *ƒ* 3,—

H. M. VAN DORP.

BATAVIA, September 1861. (31..)

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
Zaturdag, 14 September 1861, N°. 74.

Debiteuren en Crediteuren in den boedel van wijlen G. J. TORMIJN, worden verzocht binnen den tijd van 3 maanden aangifte of betaling te doen aan

de Weduwe
J. M. C. TORMIJN,
geb. *Vermaalen.*

PILLEN CAUVIN.

Geen enkel Geneesmiddel is krachtiger om verstoppingen weg te nemen, die de zoo bestendige oorzaken zijn van de ongesteldheden der vrouwen en van ieder die een zittend leven leiden moet.

Daar zij vooral uitstekende diensten bewijzen bij ongesteldheden, aandoeningen der luchturgen der longen, enz. en bij ontstekingen en koorst, zijn zij bij dit gure weer aan te prijzen.

Thans verkrijgbaar te Samarang bij F. H. PRINGIERS,
te Soerabaija bij DE STURLER en FAGNOTTI,
te Poerwakarta bij A. BÉDIER en bij de Hoofddepothouders voor den geheelen Indischen Archipel.

(In het groot à Contant rabat).

(3129) GEBRS. BEIJNON.

Photographische Albums voor visitekaartjes,
KOKERS POTLOODHOUDERS met MES en PEN,
Lijsten voor Photographiën in alle grootte en soorten.

(3155) H. M. VAN DORP.

Voor MAILREIZIGERS:

OVERLANDREIS VAN JAVA NAAR NEDERLAND
REISZAKKEN van Gutta Percha, *f* 2,—
Lederen REISTASSEN en NECESSAIRES.

(3089) H. M. VAN DORP.

Ontvangen:

Supra fijne Speelkaarten,

als:
Garibaldi Speelkaarten in doosjes.
Tannhaüser, fijne gravure.
Portraits in étui.
Fijne Whistkaarten, gewoon en verguld, per dozijn van *f* 8,— tot *f* 18,—.

Verder:
Decalqueerlinnen.
Muziekpapier van 12, 14 en 16 balken.
Zwarte Ouwels, enz., enz.

(3094) H. M. VAN DORP.

Magazijn van Kantoor- en Schrijfbehoeften van H. M. VAN DORP, te *Batavia.*

Ontvangen:
Wit en Azuré post, vergé en effen.
Best Hollandsch Propatria; zwaar roijaal Cardoes.
Supra fijn vergé Velijn, wit en azuré.
Fabers Schrijf- en Teekenpotlooden.
Gomelastique voor Potlood en Inkt, naar nieuwe bereiding, zeer zindelijk in het gebruik.
Gekleurde Potlooden, Fabers Potlooden, rood en blaauw inéén.
Engelsch en Turksch Marmer, volgens verschillende patronen.
Copieerpersen, boeken, papier, kwasten en verdere toebehooren.
Enveloppen in alle kleuren en grootte. en

een groot assortiment
KANTOORBOEKEN, in alle formaten,
HOOFD- en BIJBOEKEN, etc.

(3090)

HOUDERS VAN COGNOSSEMENTEN
OVER

TVD. 100 Kistjes WIJN @ 1 doz.
50 „ COGNAC „ 1 id.
H. 1/100 100 Mandjes SELTZERWATER, @ 25/2 Kruiken,

afgescheept per Ned. schip *Madura*, kapt. van Bruggen, door M. M. van Dam te Rotterdam, gelieve zich te vervoegen bij

de Agenten,
(3105) SCHIMMELPENNINCK & Co.

De vertrekdagen der

STOOMBOOT OENARANG,

over de Maand September zijn bepaald als volgt:

van Batavia naar Samarang
den 18den September.

„ ***Samarang naar Soerabaija***
den 21sten September.

„ ***Soerabaija naar Samarang***
den 25sten September.

„ ***Samarang naar Batavia***
12den en 27sten September.

telkens des morgens ten 8 ure.

Nadere Informatiën bij

de Agenten,
(3084) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

Stoomvaart in den Indischen Archipel.

Het vertrek der Stoomschepen in iedere maand gedurende het jaar 1861, is geregeld als volgt:

VAN BATAVIA

naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 1sten en 15den.
naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 8sten.
naar BENKOELEN en PADANG, den 23sten.

VAN SOERABAIJA

naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 13den.
naar BAWEAN en BANJERMASING, den 27sten

Nadere inlichtingen te bekomen bij

W. CORES DE VRIES, te *Batavia* en te *Soerabaija.*
B. KOPERSMIT & Co., te *Samarang.*

(3135)

Het vertrek van de Stoomboot

PALEMBANG PAKKET,

Kapt. J. F. SCHEEL is bepaald:

den 24sten September 1861 naar Lampongs (Telokbetong).
„ 29sten do. do. „ Cheribon.

de Agenten,
(3031) BUIJS, JACOBSEN EN Co.

Het welbekende en snelzeilend Nederl. Fregatschip

WILLEMINA & CLARA,

gevoerd door
Kapt. C. ABRAHAMSZ, Jr.,

voorzien van eene groote salon, ruime hutten en verdere gemakken tot den overvoer van Passagiers, zal in de eerste dagen van OCTOBER van hier naar NEDERLAND vertrekken,

Aan boord van dezen Bodem bevindt zich een bekwaam Geneesheer. Repatriëerende personen van deze buitengewone gelegenheid wenschende gebruik te maken, gelieven zich te adresseren bij den GEZAGVOERDER, de Heeren DORREPAAL EN Co. te *Samarang* en alhier bij

de Agenten,
(3144) HAAGER EN SCHUURMAN.

Het Snelzeilend en welbekende Nederlandsch Fregatschip

Nederland,

gevoerd door
Kapitein J. HOEKSTRA,

voorzien van ruime HUTTEN, KAJUIT, SALON en verdere gemakken tot den overvoer van Passagiers, zal, na inname van deszelfs lading te *Soerabaija* en *Samarang*, tegen begin van October van *Batavia* naar *Nederland* vertrekken.

Deze bodem voert een bekwamen *Geneesheer* en heeft eene *melkgevende Koe* aan boord.

Repatriërende, die van deze gunstige gelegenheid wenschen gebruik te maken, worden verzocht zich te wenden tot den Gezagvoerder, dan wel tot de ondergeteekenden.

Informatiën zijn tevens te bekomen te *Samarang* bij de Heeren DORREPAAL & Co. en te *Soerabaija* bij de Heeren SCHIMMELPENNINCK & Co.

De Agenten,
(3145) HAAGER & SCHUURMAN.

Passage naar Amsterdam.

Met het Nederl. Schip
MARGARETHA JOHANNA,
kapt. *Verschuur*,

is nog gelegenheid voor een Passagier naar Amsterdam.
Het Schip zal Zondag a. s. vertrekken.
Nadere informatiën bij den Gezagvoerder en bij

de Agenten,
(3102) PAINE, STRICKER en Co.

Met het snelzeilend Nederl. Fregatschip

„CONCURRENT,"

Kapt. A. VAN DER HARST,

wordt alsnog voor eene familie gelegenheid aangeboden ter repatrieering.

Het schip zal tegen ultimo dezer maand de reis van hier naar Rotterdam aanvaarden.

Nadere informatiën bij

de Agenten,
(3164) VAN OMMEREN, RUEB & Co.

BATAVIA, 13 Sept. 1861.

Passage naar Rotterdam

met het Nederlandsch Fregatschip

ALBLASSERWAARD,

Kapitein VAN LINDERN,

bestaat nog gelegenheid tot overvoer van TWEE PASSAGIERS.

Genoemd schip is daartoe bijzonder goed ingerigt, en voert een' geëxamineerden Doctor. Vertrekt in de eerste dagen van October.

Informatien bij

de Agenten,
(3168) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

Passage naar Nederland.

Wordt aangeboden met het doelmatig voor den overvoer van passagiers ingerigte Ned. Schip

ROTTERDAM,

kapitein **H. POORT,**

om in de laatste dagen van October van hier te vertrekken. Aan boord bevindt zich een Doctor en melkgevende Koe.

Informatien bij

REIJNST & VINJU,
(3149) & ANEMAEIT EN Co., *Soerabaija.*

Passage naar Rotterdam.

Het snelzeilend Nederlandsch Fregatschip

Vriendschap,

gevoerd door kapt. J. JANZEN,

voorzien van ruime Hutten en verdere gemakken en voerende een geexamineerden Doctor, zal na zijne lading op de kust ingenomen te hebben tegen het einde van October van hier naar bovengemelde plaats vertrekken.

Repatrierende deze gunstige gelegenheid wenschende gebruik te maken gelieven zich daartoe te adresseeren aan den Gezagvoerder te *Samarang*, of aan

de Agenten,
(3167 LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

Nederlandsch-Indische Steenkolen-Exploitatie.

Wanneer wij de slotsommen zamenvatten van hetgeen de Regerings-verslagen te lezen geven omtrent de Steenkolen-exploitatie in Nederlandsch-Indie, en het weinige dat zij behelzen aanvullen met hetgeen van elders ter onzer kennisse kwam, gevoelen wij ons zonderling getroffen door de schraalheid der berigten ten aanzien eener grondstof, aan welke heden ten dage allerwege eene voorname plaats onder de nationale rijkdommen wordt toegekend.

Neemt men hierbij in aanmerking, dat de vraag naar steenkolen dagelijks grooter wordt, naarmate scheepvaart en nijverheid zich uitbreiden, dat de kosten van aanvoer uit den vreemde noodzakelijk op de ontwikkeling onzer nijverheid zwaarder drukken, naarmate de plaats van herkomst verder verwijderd is, dan wordt het onverklaarbaar wat de regering bewegen kan tegenover de ontwikkeling der Steenkolen-exploitatie in Nederlandsch-Indie, minst genomen eene onverschillige houding aan te nemen.

Immers wij zouden niet zonder regt eene sterkere uitdrukking kunnen bezigen omtrent de belemmerende bepalingen, welke tegen mijnontginningen in Nederlandsch-Indie door eene onverklaarbare staatkunde zijn in het leven geroepen.

Zelfs gebrek aan medewerking en aanmoediging juist dáár, waar medewerking en aanmoediging meer dan elders verwacht mogt worden, mag reeds onverschoonbaar heeten, ten aanzien der voortbrenging eener grondstof, die voor de ontwikkeling en uitbreiding van stoomvaart en fabriekwezen, van spoorwegen en gasverlichting een onontbeerlijk levenselement geworden is.

Trouwens het zal in goeden ernst niet noodig zijn het onwaardeerbaar voorregt te betoogen van het bezit van steenkolenlagen in eigen bodem, een voorregt dat in onzen tijd als de maatstaf geldt, waarnaar het ontwikkelingsvermogen der natien wordt afgemeten.

Wij doen hier eene opgave der Steenkolen-productie volgen van de voornaamste staten:

Engeland	66.000.000	ton
Belgie	5.700.000	»
Frankrijk	4.500.000	»
Vereenigde Staten van N. America .	4.5000.00	»
Pruissen	2.500.000	»
De Engelsche Staten in N. America .	900.000	»
Britsch-Indie	370.206	»
Boheme	300.000	»
Spanje	250.000	»

Welken rang Nederlandsch-Indie in deze volglijst inneemt zal aanstonds blijken.

De steenkolen ontginning beslaat tot heden eene treurige bladzijde in de geschiedenis van Nederlandsch-Indie.

Zij dagteekent uit de jaren 1848 en 1849, toen de Regering met haar een aanvang maakte ter Borneo's Zuid- en Oostkust.

De aldaar geopende Gouvernementsmijn Oranje-Nassau heeft gedurende een tiental jaren een jaarlijks vermeerderend product afgeworpen, hetwelk in 1858 reeds tot 17.000 ton geklommen was, toen de kort daarop gevolgde opstand alle verdere vooruitzigten den bodem insloeg.

Tot op deze noodlottige gebeurtenis heeft de mijn Oranje-Nassau, alzoo over een tijdvak van tien jaren, eene hoeveelheid van iets meer dan 100.000 ton of 10.000 's jaars opgeleverd, waarvan de kosten van voortbrenging *f* 1.120.000 of *f* 11.— per ton bedragen hebben.

Van andere dan uit de Gouvernementsontginning voortgekomen steenkolen kan naauwelijks sprake zijn; hetgeen door de particuliere industrie ten deze gedaan is moge verdienstelijk en vooral kostbaar geweest zijn,— bij eene berekening der *werkelijke productie* van steenkolen in Nederlandsch-Indie moet het buiten aanmerking blijven.

Hetzelfde geldt van de geringe hoeveelheden steenkolen, welke met behulp der Inlandsche Hoofden op Borneo zijn in den handel gebragt.

Met den opstand te Bandjermassing kan men zeggen dat de steenkolen-exploitatie in Nederlandsch-Indie heeft opgehouden, en hare geschiedenis is gesloten. Immers wij lezen in de *Javasche-Courant* van Woensdag ll. de officiele aankondiging eener uitbesteding tot den overvoer van 350 ton steenkolen *naar* Bandjermassing.

Ten opzigte der consumptie zijn de juiste cijfers ons onbekend, doch volgens vrij geloofwaardige opgaven gebruikt alleen het Gouvernement met inbegrip der stoombootdiensten eene hoeveelheid van 40.000 ton 's jaars; zoodat nog ongerekend de particuliere industrie verreweg het grootste gedeelte der in Indie verbruikte steenkolen bezwaard met allerlei kosten, van buiten wordt aangevoerd.

De daartoe bestede prijzen variëren van *f* 15 tot *f* 24, zoodat volgens eene matige berekening Nederlandsch-Indie jaarlijks aan steenkool eene waarde verbruikt van één millioen gulden.

In Britsch-Indie, volgens de jongste begrootingen van Oldham, bedraagt de eigen productie 370.206 ton; de aanvoer van Engeland 329.157; de algeheele consumptie alzoo 700.000 ton; dit berekend tegen een gemiddeldn prijs van 17 shillings of *f* 10.20 per ton,— de Engelsche kolen komen echter hooger — gebruikt Britsch-Indie voor eene waarde van zeven millioen gulden 's jaars.

En voorzeker dit verbruik mag uiterst gering heeten bij de hoeveelheid, welke binnen korte jaren in Indie zal behooren te worden aangewend ter voeding eener industrie, welke dagelijks in omvang toeneemt.

Neemt men dit alles in overweging, en voegt men daarbij de opmerking dat het voor de Regering een onderwerp uitmaakt van voortdurende zorg en bemoeijing, hoe en van waar zij tijdig de steenkolen zal erlangen, welke zij behoeft, dan doet zich met klem de noodzakelijkheid gevoelen, dat ten aanzien der steenkolen-exploitatie mildere beginselen worden in het leven geroepen, en de regering de particuliere ondernemers, aanvankelijk althans, krachtig ondersteune, ter herstelling van het vertrouwen in ondernemingen van mijnbouw, welke tot heden de gunst der Regering niet genoten hebben.

In hoe verre uit een staatkundig oogpunt de instandhouding en voortzetting van steenkolen-exploitatie ter Zuid- en Oost-Kust van Borneo wenschelijk en zelfs mogelijk is, durven wij niet beslissen; maar het komt ons voor dat de particuliere industrie niet ligtelijk hare kapitalen weder zal wagen op een terrein, waar zoo veel geld vruchteloos verspild is en zoo vele toezeggingen zijn onvervuld gebleven.

Er besta althans voor alles de zekerheid dat de Regering bij magte is, have en goed die bescherming te verleenen, welke de staat aan zijne burgers schuldig is.

Welligt zoude ook eene steenkolenontginning op Java-zelf, het middenpunt der tegenwoordige bedrijvigheid, op oeconomische gronden meerdere aanbeveling waardig zijn.

Hoe het zij: de exploitatie van steenkoolmijnen is de vraag van het oogenblik; hoe digter bij de hand hoe goedkooper; hoe goedkooper, hoe beter.

B.

Katoen-productie in Britsch-Indië.

Wij lezen in *„The Friend of India"* van 25 Julij jl. het volgende:

Wij waren sedert de afscheiding van de zuidelijke Staten van America zoo verblind door alles wat er gezegd werd over de Indische katoen, dat wij met voldoening begroeten het besluit van het indisch bestuur, om in elke provincie een handboek te verspreiden over de cultuur der indische katoen, welk handboek is zamengesteld uit indische opgaven, parlementaire *bluebooks*, enz., enz.

De discussien van de laatst verloopen zes maanden zijn geëindigd gelijk zij begonnen met het algemeen gevoelen, dat de uitvoer van katoen uit Indie uitsluitend een zaak is van prijsbepaling, en dat deze weder afhankelijk is van den aanleg van wegen. Als een pond katoen te Calcutta even veel kost als te Liverpool bestaat er geen reden om ze naar Engeland uit te voeren. De vraag die uitgemaakt moet worden is, of wij zullen wachten totdat Manchester door nood gedwongen ons hoogere prijzen zal betalen, of dat de kosten van productie zullen verminderen en de kwaliteit verbeteren. Het eerste middel deugt niet. Het tweede is in onze magt, en beveelt zich aan als het eenige dat aangenomen kan worden. Is er een daling mogelijk in den prijs waarop de katoen in Engeland te staan komt, dan zal de uitvoer onmiddelijk toenemen. Het verkrijgen van een betere kwaliteit van katoen zou zeker wenschelijk zijn, maar dit is iets wat niet in één dag bereikt kan worden. Vele jaren zal het duren eer er een genoegzaam aantal Europesche planters in Indies om der indische katoen eene betere kwaliteit te geven, en nog veel langer, voor de inlanders een ander stelsel van aanplant en bereiding zullen hebben aangenomen dan 't geen zij nu van geslacht tot geslacht volgen.

Is het beste middel om den handel te doen toenemen de verlaging der kosten van vervoer van de katoen voortbrengende districten, dan moeten wij zoeken naar het goedkoopste middel van vervoer en overwegen op welke wijze dit het schielijkst ten uitvoer kan worden gebragt. Thans zijn die kosten te hoog. De katoen wordt op de Oostindische lijn vervoerd voor $1\frac{1}{2}$ d. per ton, per mijl, op de G. I. P. lijn voor $1\frac{3}{4}$ d. en op de Madraslijn voor $1\frac{1}{4}$ d. Maar de heer Bazley zeide in het Lagerhuis dat hij hoopte dat de spoorwegen niet meer dan $\frac{1}{3}$ penny per ton per mijl zouden eischen voor de katoen om haar naar zee te vervoeren. De tegenwoordige inlandsche wijze van vervoer door middel namelijk van koelies behoeft geene bespreking. De eenige andere wijze van vervoer en de eenige voor deze streken het best geschikt is te water. Spoorwegen mogen voor 't vervoer van passagiers en overal waar geen communicatie te water is onovertrefbaar wezen, maar de communicatie te water overtreft hen. Men zegt dat Britsch-Indie war natuurlijke gesteldheid aanbetreft, in vele opzigten op America gelijkt. Wenschen wij het dit nog meer te maken, vooral ook door het te doen zijn de groote katoenverschaffer van Engeland, dan moeten wij de middelen bestuderen, waardoor America tot zijne tegenwoordige hoogte gekomen is. In de brieven van kapitein Haig aan de Secretarie van Staat, dd. September 1859, toen nog niemand eenig vermoeden had van de gebeurtenissen die sedert dat tijdstip daar te lande zijn voorgevallen, leest men dat veel van zijne industrie in 't leven is geroepen door middel van zijne breede en talrijke rivieren, en door prijzen waarmee de goedkoope spoorwegen niet kunnen concurreren. Dit is bijzonder het geval met de katoen. De vrachtprijzen waarvoor goederen op de Americaansche rivieren worden vervoerd zijn zoo laag, dat zij in dit o[p] een onmetelijk voordeel boven Indie aanbieden. [Op] den Beneden-Missisisppi zijn deze vrachten 1/7 tot [...] ton per mijl, op den Boven-Missisippi 1/5 tot 7/10 d[.] den Ohio 1/5 tot 1/3 tot d.; op den Missouri 4/[...] $1\frac{1}{10}$ d.; op de St. Lawrence 2/5 tot 3/5 d.; en o[p de] Hudsonrivier 1/3 d. De vracht op de Indische rivi[eren] variëert van $2\frac{1}{2}$ tot 3 d. per ton per mijl. Kapitein [...] zoo begeerig naar de vaart op de Godavery, sch[...] vracht van 1/8 tot 3/4 peny per ton per mijl. V[...]dersteld dat het eerst kost 3/4 d. per ton om de k[...] van Hinstinghat over de Godavery naar Coringa t[e ...]den, een afstand van 440 mijlen, dan zullen de t[...] kosten £ 1—7—6 bedragen. De kosten van het ka[...] vervoer van Jubbulpore via Mirzapore naar Calc[utta,] een afstand van 460 mijlen te land en 700 te w[ater] bedragen niet minder dan £ 11 per ton. Het ver[...] is bijna ongelooflijk. De geheele noordelijke o[...] dier rivier is thans in ons bezit, en alle tollen en d[...] voerregten zijn afgeschaft. De katoenopbrengst [...] Berar is zoo aanzienlijk, dat de Bombay spoorweg [...] Nagpore of Oomrawuttee niet voldoende zal wezen [...] de helft der productie te vervoeren, al kan het [...] 500 mijlen zoo goedkoop vervoeren als een inl[and]sche boot 1500. Wij gelooven niet dat er een ingen[ieur] in slagen zal de rotsen weg te ruimen die de vaar[t op] de Godavery belemmeren, zoodat stoombooten har[...]ven wateren kunnen bereiken. Maar inlandsche bo[...] hinderen deze rotsen niet, en kapitein Haig kan e[...] slagen om deze rivier voor stoombooten te openen d[oor] een kanaal van zestig mijlen parallel met de moeijel[ijk]ste gedeelten der rivier te laten graven. De Ohio [is] te Louisville eveneens door rotsen verstopt als [de] Godavery. Watergemeenschap was evenwel dringe[nd] noodig. Er werd een maatschappij gevormd en [een] kanaal langs het onbevaarbaar gedeelte gegraven, [dat] een millioen dollars kostte. In twaalf jaren had [...] behalve de renten het kapitaal terug.

Is er door een wijze staatkunde gezorgd voor uit[ge]strekte spoorweglijnen, evenzeer politisch als comm[er]ciëel noodzakelijk, en hebben wij daarvoor vijftig m[il]lioen £ Engelsch kapitaal gebezigd, thans is het [...] om al onze aandacht te vestigen op die kleinere w[er]ken van kanalisatie, bij- en zijwegen, enz., als tak[ken] van spoorwegen en als middelen van vervoer w[aar] geen spoorwegen bestaan.

NEDERLANDSCH-INDIE.

BATAVIA.

Op de plaats gehad hebbende veiling van Gouver[ne]ments-producten van den 12 ll. zijn de navolgen[de] prijzen besteed:

Suiker, per picol, bij partijen van 500 picols.

No. 12. *f* $15\frac{1}{8}$.
„ 13. „ $14\frac{?}{8}$.
„ 15. „ $15\frac{?}{8}$ — 14.75 en 14 $\frac{?}{8}$.
„ 16. „ 14.75 — 15 25 — $15\frac{1}{8}$ — $14\frac{7}{8}$ — 15.— .
„ 17. „ $14\frac{?}{8}$ — $15\frac{1}{8}$ — 15.—.
„ 18. „ 15.25 — $14\frac{7}{8}$ — 15.— 14.75 — 16.— $15\frac{1}{8}$.

De Kruidnagels

per picol, *f* 35.25 — $36\frac{1}{8}$ — 35.75 — 36.25.
„ $36\frac{3}{8}$ — 36.75 — 37.— $36\frac{7}{8}$.
„ 37.25 — 37.50.

Wij laten hieronder volgen de namen der fabrieke[n] waarvan de Suiker herkomstig is, met bekendstelli[ng] der verkregen prijzen:

Residentien.	Fabrieken.	Standnommer.	Bereidingswijze.	Prijs.
Samarang.....	Poegoe...........	16	gewone bereid.	*f* $14\frac{3}{4}$
″	Tjepiring........	17	stoomsuiker...	″ $14\frac{1}{2}$
″	″	13	″	″ ″
″	Kaliewoengoe...	18	″	″ 15
″	″	16	″	″ $15\frac{1}{8}$, 1[...]
″	″	12	″	″ $15\frac{1}{8}$
Japara.........	Maijong.........	17	″	″ $15\frac{1}{8}$
″	″	16, 15	″	″ $15\frac{1}{8}$
″	Besito...........	18	″	″ $14\frac{1}{8}$
″	″	17	″	″ $14\frac{7}{8}$
″	″	16	″	″ $14\frac{3}{4}$
″	Pakkis...........	15	gewone bereid.	″ $14\frac{3}{4}$
		18		
″	Trangkil.........	15	″	″ $14\frac{7}{8}$
		16		
″	Petjagaán........	17	″	″ $14\frac{7}{8}$
		18		
″	Tandjong Modjo	17	stoomsuiker...	″ 15.—
		16		
		18		
″	Rendeng.........	16	gewone bereid.	″ $14\frac{3}{4}$
Soerabaija...	Willem II........	18	stoomsuiker...	″ 16.—
″	Balong-Bendo ...	18	″	″ 15.—
″	Krian............	18	″	″ $15\frac{1}{8}$
″	Watoe Toelies..	18	″	″ 15.—
″	Tjandie..........	18	″	″ $14\frac{7}{8}$
″	Bödöran........ ..	18	″	″ $15\frac{1}{8}$
″	Kategan..........	18	Open Pa.-suik	″ $14\frac{1}{8}$
″	Sentanen-Lor....	18	″	″ $14\frac{7}{8}$

Aangekomen Vreemdelingen.

VAN 11 TOT 13 SEPTEMBER 1861.

MARINE HOTEL. L. Verboom, van Tagal. — v. d. Velden Erdbrink, van Nederland. — van Heemskerk van Beest, van Idem. — van Baak, van Samarang.

HOTEL DES INDES. Ketjen, van Buitenzorg. — Storte, van de Reede. — Hoekstra, van Nederland. — De Clercq, van de Binnenlanden. — Mac-Lennan, van Soërabaija. — Frowein, Echtg. en 1 kind, van Djokjokarta. — Enger en Echtg., van Idem. — Wed. Enger, van Idem. — Slegt, van Nederland. — Rietveld, van de Reede — Hetkamp, van Idem. — van Hien, van Idem. — Modderman, van Idem.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Brouwer, van Samarang. — Buijn, van de Reede. — Lijclama à Nijcholt, van Idem.

JAVA HOTEL. H. Fearont en Echtgenoot, van Binnenland. — C. J. van Broekhuizen, van de Reede.

HOTEL WILLEM II. Pourchez, van Palembang. — G. Hemkes, van Nederland. — L. van den Arend, van Idem. — D. N. Teengs, van Soerabaija. — Panthel, van Billiton. — Nettekoven, van Samarang.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

VAN 11 TOT 13 SEPTEMBER 1861.

Met de Ned. Ind. bark Atiatool Rachman, Gez. Intje Abdul Kapie, de hh. J. Nettekoven en F. Brouwer met familie van Samarang.

Met het Ned. Ind. stooms. Oenarang, Kapt. S. van Hulstijn, de hh. Thomas, van Baak, Brouwer, 't Hooft, Mac Lennan, van Hien, Enger en echtg., Frowein en echtg., van der Zweep en familie, Mevr. en Mejufvr. Voller, Weduwe Enger en Mejufvr. van Hogesand, benevens Z. M. troepen van Soerabaija via Samarang.

Batavia. — Van gouvernementswege is te Serang publiek uitbesteed de levering gedurende de jaren 1863, en 1864, van de navolgende benoodigdheden ten dienste der residentie Bantam, als:

1o. Voeding aan de gevangenen, kettinggangers en hannelingen, tegen 13 centen per hoofd daags, en olie tot verlichting der gevangenissen, tegen 35 centen per bottel.

2o. Gras en padi voor de paarden der djaijang-sekars, tegen 30 centen per ration.

3o. Klapper-olie voor de kustverlichting op de vierde punt in Straat Sunda en tot verlichting van het zeehoofd te Anjer, tegen 80 centen per Ned. kan.

4o. Gras en padi voor de gouvernements posterij paarden, tegen 29 centen per ration.

— Te Patti, de ondervolgende transporten en leverancien ten dienste der residentie Japara, gedurende de jaren 1862, 1863 en 1864, als:

1. Het tranport:

a. van koffij-pakhuizen te Ngemplak, Taijoe, Koedoes en Japara naar Samarang, tegen *f* 0.65 de pikol;

b. van zout uit het hoofd-depôt te Grissee naar de zoutverkoop-pakhuizen te Japara, Tangoelangin, Antroe, Joanna en Taijoe, tegen *f* 20 per koijang.

2. De levering:

a. van rijst en zout voor de pradjoerits in de residentie Japara en te Karimon-Java, tegen *f* 5.80 per pikol rijst en *f* 0,07 per pond zout;

b. van vivres, etc., voor de opvarenden der kruisbooten te Japara en te Jaanna en de gewapende praauw maijang te Karimon-Java, als:

rijst . . .	tegen	*f* 6.00	per	pikol.
gedroogde visch	»	- 0.20	»	pond.
zout . . .	»	- 0.07	»	»
klapper-olie .	»	- 1.30	»	kan.
brandhout . .	»	- 5.25	»	vadem.
koffij	»	- 0.27	»	Amsterd. pond;

c. van voeding aan de gevangenen en veroordeelden in die residentie, daaronder begrepen de olie tot verlichting der gevangenissen en van de kazernes en wachten der pradjoerits tegen *f* 0.13 per hoofd daags;

d. van padi voor de posterij-paarden in die residentie, tegen *f* 3 pikol.

— Wij vernemen, dat aan den resident van Soerakarta is overgemaakt eene som van *f* 150, alhier ontvangen, als zijnde de opbrengst eener loterij te Maastricht gehouden, door drie kinderen aldaar woonachtig en te Soerakarta geboren, die gaarne ook iets wilden doen voor de arme noodlijdende Javanen.

— In de laatste bestuurs-vergaderingen van de Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch-Indie werden benoemd: tot dirigerend lid, de heer A. A. Backer Overbeek te Batavia; tot gewone leden de heeren H. J. Staverman te Pesantren, G. H. L. van Oordt en dr. H. Friedlander te Soerabaija en mr. H. Rochussen te Batavia.

Bezoeki. — Te Panaroekan, residentie Bezoeki, zijn op den 20sten Augustus aangekomen 7 schipbreukelingen, afkomstig van den kotter *Soerabaija*, welk schip, volgens bewering der geredden, in den nacht van den 15den op den 16den door hooge zeeën is bejoopen en ten gevolge daarvan gezonken.

De kotter behoorde aan den Chinees Tan Bindsang, te Soerabaija, en was op reis derwaarts, na te Bali Boeleleng te zijn beladen met 150 pikols koffij, 45 pikols dinding, 15 pikols olie en 15 pikols makoedoe.

Het ongeluk heeft plaats gehad tusschen Banjoewangi en Soemberwaroe, in den na-nacht, naar gissing te drie uur, en hebben de opvarenden zich met de sloep gered, waarmede zij, na twee etmalen te hebben rondgezworven, te Oedjong Djangkar zijn aangeland en van daar door den oppasser der recherche met djoekongs naar Panaroekan zijn gedirigeerd.

De geredde bemanning bestond uit den Chinees Tjioe Asoe, en de Javanen Lindjang, Ketjil, Katjoeng, Diman, Dipo en Pak Saidja, welke te Panaroekan van een pas en eenige benoodigdheden zijn voorzien, ten einde naar Soerabaija te kunnen terugkeeren.

— Op de hoogte van Panaroekan is in den ochtend van den 21sten Augustus eene praauw Soekoeng verongelukt, hebbende de 3 opvarenden zich echter op stukken hout gered.

Het vaartuig behoorde te huis op het eiland Djambia, onder Sumanap, en was den 20sten vertrokken van Semiring naar Panaroekan, beladen met 30,000 stuks djagong en 2 hamat padi.

Door zwaren landwind naar buiten gevoerd, is door de hooge zee een der vlerken gebroken en vaartuig omgekanteld.

— In de dessa Agel, district Kalitikoes, heeft zich een inlander, genaamd Pak Miarsa, in den ochtend van den 18den Augustus door ophanging van het leven beroofd. De redenen van dezen zelfmoord zijn onbekend.

Banjoemaas. — Op den 25sten Augustus jl. keerden een man en 4 vrouwen, inwoners der dessa Tjiglutoeng van den bazaar te Tjilatjap over de Kinderzee huiswaarts. Door zwaren golfslag en hevigen wind sloeg de praauw, waarin zij gezeten waren, nabij de dessa Karang Taloeng om, met het gevolg, dat de vier vrouwen met name Bok Soerodjiwo, Bok Djojodipo, Bok Mertonoijo en Bok Penek in de golven omkwamen.

Verder is op den 27sten Augustus jl. in de rivier Seraijoe nabij de dessa Redjoeso in de afdeeling Bandjar Nagara, het lijk gevonden van den Javaan Ressodiwongso, inwoner van het onder de dessa Penolih sorterend gehucht Srisip, district Leksono, afdeeling Ledok, die met nog twee anderen van de passer te Karangkobar huiswaarts willende keeren, de rivier Toelis doorwadende, door den stroom medegesleept en verdronken is.

Van de lijken zijner twee medgezellen, die gezegd worden mede te zijn verdronken, is een zijnde dat van den Javaan Ketodipo, ingezeten van bovengenoemd gehucht, op den 30sten daaraanvolgende mede in de rivier Seraijoe, doch nabij de dessa Benangoen teruggevonden.

Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo. (26 Aug.) — De 1ste luitenant, waarnd- controleur der afdeeling Kween J. J. W. E. Versteege vertrok den 6den Augustus met Sjarif Abdoel Rachman per stoomer *Boni* in kommissie naar Poeloe Laut, ten einde eenige tusschen het hoofd, pangeran Abdoel Kadir, en de bevolking van dat eiland gerezene geschillen te onderzoeken en bij te leggen.

Aan genoemden officier was tevens opgedragen om zoo mogelijk te arresteren zekeren te Pemantjengan verblijf houdenden Boeginees van Batoe Litjin, met name Wang Makata, die, volgens zekere berigten, sedert geruimen tijd onze vijanden van kruid en lood voorzag.

Deze zending is naar wensch afgeloopen.

De krijgsverrigtingen hebben zich in den laatsten tijd grootendeels bepaald tot het terrein benoorden onze posten te Mengkatip, Telang, Tamiang Laijang en Tabalong.

Op den 8sten Augustus werd de vijand, die zich te Anoham ten getale van p. m. 800 man versterkt had, door twee kolonnes onder kommando respectivelijk van den majoor Schuack en van den kapitein Bode in front en rug aangevallen en met verlies verdreven.

Gedurende dat gevecht had eene bende muitelingen een aanval op Awang willen wagen, doch was, op het hooren van het kanonvuur te Anoham, terug getrokken.

Bij schrijven van 9 Augustus, deelde de majoor Schuack mede, dat de vijand zich te Pagar omstreeks 2½ uur oostwaarts van Anoham weder in grooten getale zou verzameld hebben. De kolonne Schuack, sterk 70 bajonetten met mortier, bevond zich toen te Awang en zou den 10den tegen Pagga oprukken, terwijl de kolonne Bode, sterk 60 bajonetten, met een drieponder zou trachten over Renghau hattau de positie van Paggar in den rug te nemen.

Den 10den Augustus kwam de kolonne Schuack in het front der vijandelijke positie, welke op een heuvelplateau gelegen was, waarvan de fronthelling met chicane-middelen ontoegangelijk was gemaakt, terwijl de flanken aan een bijna ondoordringbaar bosch grensden; het was eene soort van versterkt kampement, omringd door een breeden wal van groote, op elkander gestapelde boomen.

Onze kolonne werd met een hoerah en een hevig vuur begroet: volgens mededeeling van den majoor Schuack bevond zich binnen de vijandelijke sterkte eene magt van p. m. 1800 man.

Daar men niets van de kolonne Bode vernam, werd, na eenige granaatworpen, waarvan het effect moeijelijk na te gaan was, tot de bestorming overgegaan, met het ongelukkige gevolg, dat door de vele randjoes, wolfskuilen en het zware vijandelijke vuur de storm werd afgeslagen. Twee Europeanen sneuvelden bij dezen aanval, terwijl de 2de luitenant M. W. Groes benevens vijf flankeurs door kogelschoten, en verscheidene inlanders door randjoes gewond werden.

De kolonne Bode is, zonder belangrijke vijandelijke ontmoetingen en na te vergeefs getracht te hebben een weg te vinden in den rug der vijandelijke positie, den 17den Augustus te Tamiang Laijang teruggekeerd.

De vijand heeft sedert Paggar verlaten en zich grootendeels terug begeven naar zijne gewone schuilhoeken aan de Ajoe en de Mantaliat. Eene kolonne van 200 man is hem achterna gezonden.

In het Martapoerasche viel weinig belangrijks voor. De majoor C. F. Koch, waarnemend adsistent-resident van de afdeeling, vertrok op den 7den Augustus met eene kolonne van 40 man benevens den regent met p. m. 400 koelies naar den bergpas van Passiraman Goenong Pamatan, ten einde het digte en voor den vijand voordeelige kreupelgewas aldaar te doen omhakken en verbranden.

Bij aankomst aldaar was de bergpas weder bezet door een drietal vijandelijke werkjes, die, na geringen wederstand, door onze patrouille genomen en vernield werden.

Terwijl al het kreupelgewas door de koelies werd opgeruimd, werden de omstreken door de militairen afgepatrouilleerd, van den vijand werd evenwel niets meer vernomen.

De gewezen hoofdmuiteling Tommengoeng Bo-bo heeft door het bevechten van den opstandeling Mail, met wien hij het vroeger eens was, het bewijs geleverd, dat zijne onderwerping opregt gemeend is.

In het district Margasari beproefde een 200tal muitelingen onder Soeta Karsa een aanval op Banoea Rantau, doch deze aanval werd door den waarnemend controleur Vuijk en den adjudant-onderofficier dd. officier van Puffelen met 20 bajonetten afgeslagen; bij den eersten uitval der onzen ging de vijand op de vlugt en verdween spoedig in de wildernis.

Gedurende de volgende dagen werden de omstreken afgepatrouilleerd en de omliggende kampongs rustig bevonden; de vijand had zich daar niet vertoond.

Bij eene patrouille, gemaakt door den waarnemenden controleur Vuijk en den 2den luitenant von Ende, gelukte het een der hoofdmuitelingen, Tommengoeng Anoem, in zijne schuilplaats te overvallen, en hem, toen hij zich wilde verzetten, met een pistoolschot te dooden. Eenige wapens werden bij die gelegenheid buit gemaakt.

In de afdeeling Tanah Laut viel niets merkwaardigs voor en bleef de rust ongestoord.

In het Amoentaische werden alle pogingen aangewend om den vijand te beletten uit het Karausche in die afdeeling te dringen en hem den overgang der Tabalong-rivier te betwisten.

Te Kajoe-Abang, oostwaart van Negara, moet zich eene bende muitelingen van p. m. 300 man hebben genesteld, die van daar uit onze post, die van Negara naar Kandangan gaat, steeds overlast aandoet.

Tusschen het post-escorte en een gedeelte dier bende heeft een gevecht plaats gehad, waarbij twee vijanden sneuvelden en drie gekwest werden.

In de Kahaijan, zoo mede in de beneden en midden Kapoeas werd de rust niet gestoord.

Riouw. (Augustus. — Over het algemeen was de gezondheidstoestand der bevolking bevredigend. Door het heerschen van westelijke winden, is gedurende de eerste helft der maand Augustus in deze residentie veel regen gevallen.

In het begin dier maand werd van Reteh het berigt ontvangen, dat zekere radja Daoed, stiefzoon van den onderkoning van Indragiri, door pangeran Badé, een Djambischen groote van Toengkal, met volk en wapens ondersteund, in Reteh ongeregeldheden pleegde. Maatregelen om dit te beletten zijn onmiddelijk genomen.

De Chinesche feesten zijn zonder de minste ongeregeldheid afgeloopen.

Aan den onderkoning van Riouw werd eenig katoen- en aan het hoofd der Boeginezen ter hoofdplaats tabakszaad verstrekt, ter uitdeeling aan de bevolking op de eilanden Penjingat en Sengarang, ten einde daarmede proeven te nemen.

Ook is aan den directeur der kultures eene hoeveelheid hennepzaad aangevraagd (zoo mogelijk Japansch), om in Siak op groote schaal te worden gezaaid, zijnde de bevolking aldaar met de hennepteelt niet onbekend.

Zr. Ms. stoomschip *Samarang*, kommandant luitenant-ter-zee 1ste klasse J. L. Nierstrasz, dat omstreeks het einde der maand Junij jl. tot het opsporen van Soloksche zeeroovers naar de groepen eilanden, ten N.-O. van deze residentie gelegen, vertrokken was, kwam op 5 Augustus ter reede van de hoofdplaats terug, zonder roovers te hebben ontmoet.

Zr. Ms. stoomschip *Haarlemmermeer*, kommandant luitenant-ter-zee 1ste klasse P. Koning, dat mede ter opsporing van de roovers langs de kust van Borneo op 19 Julij jl. was uitgegaan, kwam den 15den Augustus terug met even weinig resultaat.

Eene in verband met de policie van Singapore beproefde poging, om den beruchten roover Pa Ranti in handen te krijgen, liep vruchteloos af. Pa Ranti is niet meer op zijne vroegere woonplaats teruggekeerd, nadat hij daar door de policie van Riouw is aangevallen.

Overigens is in de maand Augustus niets van zeeroof in dezen archipel vernomen. Tot het bijkans geheel ophouden van deze plaag, heeft in groote mate bijgedragen het welslagen der ernstige pogingen van den sultan van Ligga, om de Sekanasche zwervers vaste woningen te doen betrekken.

Zij erneren zich thans op Sekana (Singkep), met het ontginnen van gronden voor de gambir-kultuur; zij hebben de grootste hunner praauwen vernield en 42 huizen op den vasten wal gebouwd en betrokken. Hunne hoofden hebben zich bij acte verbonden het zwerven op zee na te laten.

Te Riouw kwamen in de maand Augustus ter reede aan 13 raschepen onder Nederl. vlag en en 12 inlandsche vaartuigen.

De uit Nederlandsch-Indië aangekomen schepen kwamen allen van Java en de schepen en vaartuigen van vreemde havens meest allen van Singapore.

Van Riouw vertrokken in de maand Augustus 12 raschepen onder Nederl. vlag en 12 inlandsche vaartuigen.

De vertrokken schepen naar Nederlandsch-Indie zeilden allen naar Java en de schepen en vaartuigen naar vreemde havens meest allen naar Singapore.

De uitvoer van stapelproducten bestond uit:

Gambir	8,465	pikols.
Peper (witte)	489	»
idem (zwarte)	853	»

De uitvoer heeft voornamelijk bestaan uit 9,560 stuks planken en houtwerken, 2,600 kadjang matten, 3,300 stuks Riouwsche steenen, 190 pikols boombast en 300 pikols witte aarde, welke artikelen meest naar Java zijn uitgevoerd.

De invoer bestond hoofdzakelijk uit 10,739 pikols rijst.

De stand van de marktprijzen op ultimo Augustus jl. was als volgt:

Gambir, 1ste soort per pikol	*f* 10.15
idem 2de »	» 7.45
Peper, (witte)	» 25.25
idem (zwarte)	» 15.50
Rijst	» 6.65
Varkensvleesch	« 26.35

Mexic. dollars 100 = *f* 266. (*Jav. Ct.*)

OFFICIELE BERIGTEN.

BEKENDMAKING.

Ingevolge bekomen last wordt bekend gemaakt, dat de Vice-President in den raad van Nederlandsch-Indie, wd. Gouverneur-Generaal, gewone audientie zal verleenen op Maandag den 23sten September 1861, des morgens te tien uren, aan het gouvernements hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder duidelijke bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den ADJUDANT VAN DIENST.

De Eerste Luitenant-Adjudant, Intendant der Gouvernements Hôtels,
H. W. L. JONKH. DE KOCK.

BUITENZORG, 8 September 1861.

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Vice-President van den Raad, waarnemenden Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BUITENZORG *den 7den September* 1861. (No. 7.)

(Staatsblad no. 80)

Gelezen de missive van den Minister van Kolonien, van den 3den Julij, 1861, La. AAZ., no. 28/182;

Gelet, enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Krachtens magtiging des Konings de, bij het Koninklijk besluit van den 23sten November 1857, no. 39, (Indisch besluit van 30 April 1858, no. 46, staatsblad no. 53), vastgestelde regelen, betreffende het standpunt der inlandsche onderwijzers in Nederlandsch-Indie, en in het bijzonder van de onderwijzers onder de Javanen na het verlaten der kweekschool te Soerakarta, ook van toepassing te verklaren op de onderwijzers bij de inlandsche scholen op Java, niet herkomstig van de genoemde kweekscholen aan wie voor dat vak gouvernements aanstellingen zijn verleend; met het voorbehoud echter, dat zij, die hunne bezoldiging ontvangen uit de betaalde schoolgelden, slechts zooveel daarenboven uit s lands kas zullen ontvangen, als waarop zij volgens de bedoelde bepalingen aanspraak zouden hebben voor zoo ver de schoolgelden, in verband tot andere behoeften, voor de kwijting daarvan niet toereikende mogten zijn.

Ten tweede: enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Vice-President van den Raad, waarnemenden Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

Civiel Departement.

Ingetrokken:

Het verleende eervol ontslag uit 's lands dienst aan den kommies op het bureau van den adsistent-resident van Sumanap (residentie Madura) J. A. de Bruijn, met bepaling, dat hetzelve moet worden beschouwd als een eervol ontslag uit zijne betrekking.

Magtiging verleend:

Tot de uitreiking aan J. G. Severing, van eene acte van toelating tot de uitoefening van de artsenij-mengkundige praktijk te Samarang.

Militair Departement.

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

Geplaatst:

Bij het garnizoens hospitaal te Palembang, de apotheker der tweede klasse J. W. Roelandt, thans ter beschikking te Batavia.

Overgeplaatst:

Bij het groot militair hospitaal te Weltevreden, de apotheker der derde klasse J. O. Jongbloed, onlangs uit Nederland aangekomen.

Bij het groot militair hospitaal te Weltevreden, de officier van gezondheid der tweede klasse A. H. Kunze, thans ter beschikking te Batavia.

ADVERTENTIEN.

POSTKANTOOR.

Op Zaturdag den 21 dezer zullen postpakketten worden gesloten voor

Bandjermassing,

te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries.*

De daarvoor bestemde Brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Weltevreden tot 's avonds 5 uur, in de Stad tot 4 uur.

Zondag den 22 dezer zullen postpakketten worden gesloten voor

Padang en Benkoelen,

te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries.*

De daarvoor bestemde Brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Weltevreden tot 's avonds 5 uur, in de Stad tot 4 uur.

De direkteur der producten en civiele magazijnen brengt, ten vervolge van de in de Javasche courant van den 24sten en 28sten Augustus jl., geplaatste advertentie ter kennisse van het publiek, dat, ofschoon met het op den 7den dezer van Singapore teruggekeerde stoomschip geene Europesche brievenmalen zijn aangebragt, evenwel volgens voorloopig berigt, de half maandelijksche maildienst uit Europa naar China zal worden hervat, en alzoo in het vertrek der van hier naar Singapore bestemde mail-stoomschepen vooreerst geene verandering wordt gebragt.

De wd. hoofd-administrateur der marine maakt bekend, dat ingevolge magtiging der regering op den 21sten October aanstaande door tusschenkomst van de gouvernements kommissionairs John Pryce & Co., voor de marine pakhuizen alhier, publiek zal worden verkocht:

De voor de dienst afgekeurde en thans aan het marine établissement te Onrust liggende schoenerbrik *Rambang*, met het staand en loopend tuig, anker en ketting, zoomede eenige van dien bodem afkomstige en voor de dienst der marine onbruikbare inventaris goederen, het schip onder 's gouvernements nadere goedkeuring, de inventaris zonder reserve.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij het marine-departement te Batavia en bij de directie van het établissement te Onrust.

Vendutien.

Maandag 16 September

Voor het commissiehuis van van Slooten Morgan & Co.

en

Houtvendutie door John Pryce & Co.

Dingsdag 17 September

Voor het woonhuis van den heer Naber door van Slooten Morgan & Co.

en

Voor het commissiehuis van John Pryce & Co.

Woensdag 18 September

Voor het commissiehuis van Mohamat Akiel door J. Speet.

en

Voor het commissiehuis van van Riet en ter Gouw.

Donderdag 19 September

Achter het verkoophuis van van Hogezand.

en

Van vogelnestjes door Arnold en Zonen.

Vrijdag 20 September

Voor het commissiehuis van Cassalette & Co.

en

's avonds Boekenvendutie door van Dorp.

Zaturdag 21 September

Van pandgoederen in het vendulokaal.

Oproeping van Debiteuren en Crediteuren.

In de Jav. Courant van Woensdag jl. worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Weeskamer te Samarang in den boedel van den insolvent verklaarden Maleijer Hassan bin Bahoedin.

Door de Boedelkamer te Soerabaija in den boedel van wijlen den Chinees Sie Tiongkat.

Door de agenten der Soerabaijasche Wees- en Boedelkamer te Probolingo, in den boedel van wijlen Johan Maijes.

Door de agenten der Bataviasche Weeskamer te Bandjermassing, in den boedel van wijlen A. C. Jeghers.

Door J. Govert te Batavia, in den boedel van wijlen P. Govert.

Vertrekkende Personen.

P. W. A. van Spall. — John Watson. — M. Smeding en echtgenoot.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

DUITSCHLAND.

Weenen, 25 Junij. De keizer is gisteren uit Triest, werwaarts hij de keizerin uitgeleide had gedaan, naar Laxenburg teruggekeerd, en heeft zich van daar over Schönbrunn herwaarts begeven, om zich weder met staatsaangelegenheden bezig te houden. Het afscheidnemen van de keizerin was ten hoogste aandoenlijk. De afscheidsgroete van de beide huizen des rijksraads kon niet worden aangenomen, daar de zieke, behalve door kugchen, ook door zware heeschheid was aangetast. Het geheele keizerlijk gezin bevond zich op den trein van Laxenburg over Mödlin naar Baden, en de kinderen van het keizerlijk paar reden tot Reichenau mede. De keizer kon zijne tranen niet weêrhouden en zag voortdurend steelsgewijze naar zijne gemalin, die met neêrgebogen hoofd in de sopha neêrgevlijd zat. Nergens zag men een vrolijk aangezigt, en slechts met de uiterste moeite bedwong men zich, om niet in luid snikken uit te barsten. Duizende menschen waren aan het station te Mödlin bijeengekomen, doch de trein hield met opzet eerst veel verder stil, ten einde der patiënte deze aandoening te besparen. Bij het terugrijden baadde 's keizers moeder in tranen. De voormalige geneesheer der keizerin aan het hof te Munchen, de heer Fischer, was herwaarts gekomen, om aan een consult deel te nemen; ook hij moet echter weinig hoop op een spoedig herstel hebben gegeven.

— Nopens het nieuw uitgevonden buskruid wordt nog het volgende gemeld. Het bestaat uit twee hoofdingrediënten, die afzonderlijk niet ontploffen, en gemakkelijk gemengd kunnen worden. Beiden zijn voortbrengselen van dit land, zoodat reeds daardoor dit nieuwe buskruid veel goedkooper kan worden verkregen, dan het vroegere. Het laat zoo weinig vuil in het geschut achter, dat, naar men verzekert, bij de proefnemingen met dit buskruid door de artillerie, na 25 schoten een witte handschoen in den loop van het kanon gestoken en er uitgehaald werd, zonder vuil te zijn geworden. De uitvinder, de kapitein der artillerie Schultz, heeft van het ministerie van oorlog voor zijn geheim het verschil in prijs tusschen 60.000 centenaars van zijn, en eene gelijke hoeveelheid van het oude buskruid gevraagd. Dit verschil moet th. 250,000, derhalve th. 4⅙ per ctr. bedragen.

Frankfort, 26 Junij. In hare heden gehouden zitting heeft de eerste kamer van Nassau, in navolging van de tweede, verklaard, dat het te sluiten postverdrag aan de goedkeuring der stenden moest worden onderworpen; vervolgens werd een wetsontwerp aangenomen tot heffing van eene vrij aanmerkelijke belasting op de speelbanken. De tweede kamer besloot heden na hevige debatten bij de regering aan te dringen, dat de ministeriële verordening tot voorloopige regeling van het kerkelijk conflict haar ter bediscussiëring zal worden ingediend.

— Van goederhand wordt gemeld, dat de Beijersche regering voor hare goedkeuring in de bij het handelsverdrag met Frankrijk bepaalde verlaging der invoerregten op Fransche wijnen als hoofdvoorwaarde heeft gesteld, dat de Noord-Duitsche staten zullen afzien van de regten, thans nog op Zuid-Duitsche wijnen geheven wordende. Men gelooft, dat nog andere Zuid-Duitsche staten hetzelfde verlangen zullen te kennen geven, ofschoon zij over het algemeen gunstig zijn gestemd voor het tractaat met Frankrijk.

— Luidens mededeelingen uit Kassel zijn er, zoo al geene dreigende notas, althans diplomatieke vertoogen van wege Oostenrijk en Pruissen bij het kabinet aldaar ingekomen, ten gevolge waarvan men een geheelen ommekeer in de kwestie der constitutie te gemoet ziet. De regering zou zich namelijk geneigd betoond hebben, om, op een adres door de eerste kamer in te dienen, nader over de wederinvoering der constitutie van 1831 te onderhandelen, en de tweede kamer, nadat deze wegens hare incompetent-verklaring zal verdaagd wezen, weder bijeen te roepen en haar daaromtrent te hooren. Op deze wijze hoopt men, zonder het gezag der regering te benadeelen, tot eene schikking met de vertegenwoordiging te geraken.

ZWITSERLAND.

Bern, 24 Junij. Ik vind mij in staat gesteld, u den woordelijken inhoud mede te deelen van de nota, door den Engelschen gezant alhier aan den president van den bondsraad gerigt, ter bestrijding der bewering van Frankrijk, dat de beloofde afstand van Chablais en Faucigny aan Zwitserland moest achterwege blijven, ten gevolge van den wederstand der Engelsche regering tegen elke annexie. Dit belangrijk document luidt als volgt:

»Bern, 13 Junij 1861.

»Mijnheer de president!

»Met niet geringe verbazing heb ik eene zinsnede gelezen, voorkomende in het rapport van het politiek departement, bestemd om te worden ingediend aan de bondgenootschapsraden, welke den 1 Julij e.k. aan de bondsvergadering te Bern zullen deelnemen.

»Ik bedoel daarmede eene zinsnede in die afdeeling van het rapport, welke over de Savooische aangelegenheid handelt, luidende als volgt:

»»Ten slotte gelooven wij, in het belang eener onpartijdige voorstelling dezer aangelegenheid, niet te mogen verzwijgen, dat van wege Frankrijk herhaaldelijk is beweerd, dat de onverzettelijke tegenstand van Engeland tegen elke annexie de hoofdreden is geweest welke Frankrijk gedwongen heeft zijn in Februarij gegeven woord terug te trekken, namelijk betrekkelijk den afstand van Noordelijk Savoye aan Zwitserland.

»Ik heb de omvangrijke correspondentie, welke ten aanzien dezer kwestie is openbaar gemaakt, zorgvuldig nagelezen, doch ik vind het aangeduide motief dat Frankrijk zou hebben bewogen, op zijne belofte terug te komen, nergens aangevoerd.

»Integendeel vind ik veeleer de herhaalde bewering dat de eenige grond voor de bedoelde handelwijze van Frankrijk gelegen was in den afkeer van het Savooische volk tegen elke verbrokkeling des lands.

»Dit wordt duidelijk aangetoond in de dépêche, den 13 Maart 1860 door den heer Thouvenel aan den Franschen zaakgelastigde, den heer Tillos, te Bern, gerigt, waarbij de minister mededeeling doet van de details van een onderhoud met den heer Kern, te Parijs, merkwaardig door den open en vrijmoedigen toon die daarin heerscht.

»In de gesprekken op 5 en 15 Maart tusschen de heeren Thouvenel en Kern gehouden en in die tusschen den keizer der Franschen en generaal Dufour welke in bedoelde rapporten zijn aangevoerd, wordt dit alleen opgegeven als hinderpaal tegen den beloofden afstand van Chablais en Faucigny aan Zwitserland.

»Van Engelands tegenstand wordt daar met geen enkel woord gesproken.

»Het is inderdaad onmogelijk te begrijpen hoe het gedrag van H. Ms. regering eenigen invloed op dat van het Fransche gouvernement kan hebben gehad betrekkelijk zijne belofte aan Zwitserland.

»De koninklijke regering heeft in deze aangelegenheid steeds en immer eene gelijkmatig vaste gedragslijn gevolgd, en ik geloof dit niet duidelijker te kunnen aantoonen dan door te wijzen op den inhoud eener depeche den 21sten Maart 1860 door lord John Russell aan de gezantschappen van Groot-Brittannie te Weenen, Berlijn en St. Petersburg gerigt en in het *Bluebook* (dat, naar ik geloof, zich in het bezit van den bondsraad bevindt), deel VI, bladz. 19, afgedrukt.

»De eerste zinsneden dezer dépêche luiden als volgt: »De Savooische kwestie moet uit twee verschillende gezigtspunten beschouwd worden; door den een als insluitende eene gebiedsvergrooting van Frankrijk; door den ander als in gevaar brengende die zekerheid, welke Zwitserland afleidt uit de bepalingen der tractaten van 1815, ten aanzien van zekere Savooische districten".

»Zijne lordschap laat daarop het voorstel volgen: »Er zal een prins van het Savooische huis als regent over de landschappen van het geneutraliseerd gebied worden aangesteld, en, indien dit niet doenlijk mogt zijn, op inlijving van bedoeld gebied bij het Zwitsersche bondgenootschap aangedrongen worden, voor zoo ver van deze Savooische districten in de tractaten van 1815 gesproken is".

»Hieruit blijkt ten duidelijkste, dat de Engelsche regering, wel verre van zich tegen zoodanige schikking te verzetten, ze veeleer met warmte heeft voorgestaan, en daar de stemming van het Savooische volk niet voor den 22sten April geschiedde, en de heer Thouvenel had verklaard, dat de definitieve afstand dezer provinciën aan Zwitserland eerst kon plaats hebben na het tractaat met het hof van Turijn en na de volksstemming, zoo bleef er blijkbaar meer dan genoegzaam tijd voor Frankrijk over, om de belofte, in de maand Februarij te voren aan Zwitserland gedaan, te vervullen.

»Den bondsraad zal wel het gewigt van het straks aangevoerde niet ontgaan, en daar het, mijns inziens, wenschelijk is, dat de bondsvergadering, zoowel als het Zwitsersche volk, niet door de aangehaalde zinsnede van het dienstrapport tot onjuiste meeningen geleid worde, heb ik mij gedrongen gevoeld, het tegenwoordig schrijven aan uwe excellentie te rigten.

»Dat de koninklijke regering zich in den verderen loop der zaak niet liet aandrijven door een blooten naijver van Frankrijk of door het doel om de vriendschappelijke betrekkingen dezer districten met Zwitserland te storen, daarvoor bewijst (indien werkelijk een bewijs mogt noodig wezen) de vriendelijke deelneming, welke mij werd opgedragen te betoonen bij gelegenheid der laatste reclame van Frankrijk, wegens beweerde slechte behandeling van Fransche onderdanen.

De koninklijke regering was alleen door den wensch bezield, het voor den vrede en de welvaart van Europa noodige evenwigt te handhaven en *bona fide* de onzijdigheid en onafhankelijkheid van het vrije land te verzekeren, waarmede Engeland sedert eeuwen in vriendschap en welwillendheid verbonden is.

»Ik neem deze gelegenheid te baat, enz.

(*Get.*) E. A. J. HARRIS".

JAPAN.

(*Particuliere Correspondentie*).

Kanagawa, 12 Julij 1861. Eenige dagen geleden des morgens om tien uren werd het huis van den Heer W. Patow, Duitscher onder Hollandsche protectie, door een vijftigtal Japanezen overvallen. Twee daarvan traden naar hem toe en bonden hem de handen, de anderen wierpen daarna twee kisten met manufacturen en circa 60 stukken laken het huis uit en op een paar wagens die voor de deur gereed stonden — waarna de inbrekers met het door hen gestolene in allerijl de vlugt namen naar de Japansche stad.

De Hollandsche koopman Caspers, achterdocht bekomende, uithoofde van den spoed waarmede de karren zich verwijderden, hield een daarvan tegen en dwong de karrenvoerders haar te ontladen.

De Consul van het gebeurde onderrigt klaagde hierover terstond aan de policiebeambten en dwong hen om met hem eene huiszoeking in de Japansche stad te doen, alwaar zij na eenige uren te hebben gezocht, eene kist en de 60 stukken laken terugvonden in het pakhuis van een der te Jokohama woonachtige japansche kooplieden.

Niettegenstaande deze onbeschaamde diefstal door den Consul is ter kennis gebragt van den Gouverneur en alle de medepligtigen aan den Consul bekend zijn en hij hunne namen aan den Gouverneur heeft opgegeven, is geen hunner gevat en gestraft geworden, zeker alleen om hun tijd te laten zich uit de voeten te maken.

In de eerste dagen van Julij arriveerde alhier de Nederl. oorlogsbrik *Cachelot*, die geheel alleen de reis heeft gemaakt door Straat Firado en de binnenzee van Japan. Dit is het eerste zeilschip dat ooit die reis gemaakt heeft.

Den 5den Julij 's avonds om 12 uren werd de Engelsche legatie te Jedo door een vijftigtal zwaar gewapende Japannezen overvallen. Op vier verschillende plaatsen baanden zij zich het zwaard in de vuist een weg in het huis en naar de verschillende slaapvertrekken.

De Heer Oliphant, Secretaris van legatie, en de Heer Morrisson, Eng. Consul van Nagasaki, door het leven gewekt wordende, openden de deur hunner kamer en zagen een tiental Jap. officieren met het zwaard in de hand naar hen toesnellen. Eene hevige schermutseling had plaats, de lamp werd door een sabelhouw verbrijzeld en hadden de beide Heeren in de kamer aan de duisternis en hunne bekendheid met het terrein hun leven te danken. Eensklaps ontving de Heer Oliphant echter een houw, die hem de linkerhand nagenoeg van den arm scheidde.

De Heer Morrisson al vechtende retirerende, had het geluk in de duisternis zijn revolver te vinden en schoot hij die af met het goede gevolg dat een der aanvallers viel. Op hetzelfde oogenblik ontving hij echter een sabelhouw op het voorhoofd, die hem zeker het hoofd had gespleten, indien de bovenrand der deur den slag niet had gebroken. Op het hooren van de ter hulp schietende wacht namen de aanvallers de vlugt en ontmoetten in den tuin een gedeelte der soldaten van den Prins, aan wien de bescherming der legatien was toevertrouwd. Een woedend gevecht had plaats. Twee der booswichten werden compleet door midden gehakt, verscheiden ver-

moord en een levend gevangen genomen. Van de wachthebbende soldaten en officieren werden er zeven zwaar verwond.

De Heeren Oliphant en Morrisson van hunne aanvallers ontslagen liepen onmiddelijk naar de slaapkamer van den Heer Allcock en vonden daar alle jongelieden en employé's van de legatie vereenigd, vast besloten zich tot het uiterste te verdedigen, terwijl op eene andere plaats van het huis wederom werd ingebroken. Spoedig echter kwamen meerdere wachthebbenden opdagen en werden de inbrekers mede verdreven, tegelijk met eenige zich nog in huisbevindenden, die nog steeds bezig waren in de slaapkamers op en in de bedden te steken en te hakken, hopende nog iemand te kunnen dooden.

De booswichten hadden zich door de hoofdpoort een weg gebaand na, alvorens den poortwachter en een staljongen te hebben nedergesabeld, daarna waren zij alle wachten, te zamen 93 man sterk, gepasseerd en op vier plaatsen het huis binnengedrongen.

Het geheele huis van den Eng. Minister is van binnen totaal verwoest. In alle hoeken der kamers hadden de booswichten naar slagtoffers gezocht, alle bedden waren doorstoken en zelfs hadden zij in de duisternis op een tafel met boeken gehakt, denkende dat er een levend wezen op lag.

Aan een bloot toeval hadden de Eng. Minister en zijne employé's hun leven te danken. Laatstgenoemden namelijk door het geschreeuw der aanvallers gewekt, waren ijlings opgestaan en gevlugt naar de kamer van den Eng. Minister, welke kamer niet door de aanvallers is kunnen gevonden worden.

Thans is er een wacht van het Eng. oorlogschip *Ringdore* en een wacht van japansche soldaten sterk 1500 man.

Het is te verwachten dat deze beleediging der Engelsche vlag aangedaan, eene groote sensatie in Europa zal te weeg brengen en ongetwijfeld zal die aanleiding geven tot oorlog. Is het Jap. Gouvt. minder bevreesd voor den prins die de booswichten bevel heeft gegeven de attaque op de Eng. legatie te doen, dan voor Engeland, er durft het dien Prins te denonceren, dan zal zonder twijfel slechts alleen die Prins door Engeland beoorloogd worden. In het tegenovergestelde geval echter zal voorzeker aan Japan satisfactie worden gevraagd voor deze beleediging.

Den 10 Julij 's nachts tusschen 1 en 2 uren werd een der schildwachts van de bij het Nederl. Consulaat alleen op wacht zijnde mariniers aandachtig gemaakt door het breken der pallissade die het Consulaat omgeeft. Tegen een zijpoort leunende om te luisteren werd eensklaps een japansche sabel door de planken der poort heengestoken en had die de schildwacht bijna doorboord. Onmiddelijk maakte deze alarm door het afschieten van zijne buks, de twee andere schildwachten en de geheele wacht snelden toe en zag men een zestal gewapende Japannezen naar alle kanten de vlugt nemen. Eenige schoten werden hen nagezonden, zonder echter te treffen.

Den dag daarop werd de wacht versterkt met 10 man en had de patrouille het geluk een Japannes te vatten die op handen en voeten langs de palissade aan het zeestrand sloop en bezig was om de palen van onderen van elkander te verwijderen.

De Amer. Minister heeft gisteren berigt ontvangen dat eene conspiratie van vijftig man ontdekt was in de straat van zijn huis te Jedo. Ook is gisteren een der Gouverneurs van Buitenl. Zaken naar Kanagawa gezonden om den Eng. Consul mede te deelen dat zijn Consulaat met een aanval werd bedreigd.

Onmiddelijk heeft daarop de kommandant van het fransche oorlogschip *Dordogne* en de kommandant der *Cachelot* eene wacht tot zijne dispositie gesteld, in afwachting van het Eng. oorlogsfregat *Impérieuse*, dat met den Admiraal Hope hier morgen wordt verwacht.

PROCES MIRÈS.

Den 27sten had de eerste zitting der correctionele regtbank in zake Mires en Solar plaats. Zoo als men zich zal herinneren, was er vroeger sprake van nog drie andere beschuldigden en zelfs, dat de zaak crimineel zou worden behandeld.

Thans zijn er slechts drie beschuldigingen overgebleven: opligting, misbruik van vertrouwen en uitdeeling van gefingeerde dividenden.

De heer Mires heeft in de raadzaal verscheidene exemplaren van zijne brochure: Aan mijne regters, mijn leven en mijne zaken", doen uitdeelen, waarin hij aantoont, dat hij slagtoffer is van den ouden haat der Christenen tegen de Joden, vooral wanneer zij rijk zijn of vermoed worden dit te zijn. Hij zegt onder anderen, dat hij in der tijd aan kardinaal Antonelli heeft verklaard, dat er van tijd tot tijd eene Mortarageschiedenis moest plaats hebben, om dit vooroordeel op te heffen.

Hij verhaalt aangaande zijn levensloop het volgende. Hij werd in 1809 te Bordeaux geboren, waar zijn vader een horologiewinkel hield, er werd eerst als bediende in een glaswinkel geplaatst. Daarna was hij op een bureau der indirecte belastingen werkzaam, kwam op zijn dertigste jaar te Parijs en deed daar met go d gevolg beurszaken. Dat hij zich nu in de gevangenis bevindt wordt door hem toegeschreven aan hetgeen hij de financiele reactie noemt. Vijf jaar geleden voorzag hij wat nu gebeurd is, toen de heer Veron door den heer Jubinal een amendement liet voorstellen, waarbij geëischt werd, dat niemand verantwoordelijk directeur van twee commanditaire maatschappijen kon zijn, in de hoop, dat de heer Mires de verantwoordelijkheid bij den *Constitutionnel* zou opgeven. De heer Mires beweert, de grootste diensten aan Frankrijk bewezen te hebben. Aan hem toch is het het Credit Mobilier, het nieuwe stelsel der gouvernementsleeningen, de herstelling van het kapitaal der Fransche bank verschuldigd, en nogtans heeft hij, om zoo te spreken, zich zelven sedert 1853 niet bijzonder verrijkt, in welk jaar hij zijne vennootschap met den heer Millaud afrekende, waarbij ieder der vennooten vier millioen francs ontving.

Het vreemdste in het boek is dat hetwelk de aantijgingen van den heer de Pontalba betreft, welke den heer Mires eene schade van ruim honderd millioen berokkend zouden hebben. Nogtans heeft hij den heer de Pontalba de 1,200,000 francs toegestaan welke deze voor de aan de Romeinsche spoorwegen aangewende zorgen eischte en 200,000 van de 500,000 francs, welke die heer voor zijne bemoeijingen in de zaak der haven van Marseille vorderde. Daarop volgen de herhaalde klagten over zijne behandeling in de gevangenis Mazas, waartoe deze behoort, dat hij den heer de Germiny die met de vereffening zijner zaken belast was nog niet heeft mogen spreken. Intusschen houdt de heer Mires zich in gemoede overtuigd dat hij het is die de overwinning bij de Alma behaald en Sebastopol veroverd heeft; immers hij zegt: »het eerste kanonschot was nog niet gevallen en reeds voorzag men, dat Rusland zou verslagen worden, want het crediet, dat veel krachtiger wapen is dan getrokken kanonnen, had zich voor den keizer der Franschen verklaard, terwijl het den czaar den rug had toegekeerd".

Op de bank van beschuldigden waarop Mires plaats nam, was eene hoop boeken en papieren voorhanden die niet door één man konden worden gedragen.

Het requisitoir luidde aldus:

Na op verschillende tijdstippen te Bordeaux en vervolgens te Parijs getracht te hebben industriele ondernemingen van onderscheiden aard te beginnen heeft Mirès in 1849 tegen zeer gematigden prijs het *Journal des Chemins de fer* aangekocht. Op dat tijdstip begon hij met kracht zich op het industriele en finantiele gebied toe te leggen; het *Journal des Chemins de fer* werd een der voornaamste organen en de invloed van Mirès werd hoe langer hoe grooter. Later werd hij directeur van eene door hem gestichte maatschappij onder den naam van *Caisse des actions réunies.* Door beide ondernemingen werd de fortuin van Mirès hoe langer hoe grooter, zoodat hij zich spoedig in staat zag een wezenlijk financieelen invloed uit te oefenen. In 1853 werd door hem eene naamlooze commanditaire vennootschap onder den titel van *Caisse et Journal des Chemins de fer* opgerigt, waarin Mirès voor ongeveer een millioen optrad. Het maatschappelijk kapitaal werd op 12 millioen vastgesteld; de heer Mirès werd gerant daarvan en nam later den heer Solar als medegerant op.

De ondernemingen dezer maatschappij schijnen het maatschappelijk kapitaal te boven gegaan te zijn, want drie jaren later werd het kapitaal vergroot. Bij acte van 26 Mei 1856 nam deze maatschappij den titel aan van *Caisse Générale des Chemins de fer* met een kapitaal van 50 millioen francs.

Evenwel had de maatschappij, wier werkkring zich meer en meer uitbreidde, allerlei verwisselingen te verduren; het crediet verminderde niettegenstaande de hooge dividenden. In 1860 nam de heer Solar zijn ontslag en men voorzag dat de maatschappij spoedig zou liquideren. De heer Pontalba gaf bovendien aan de justitie inlichtingen, die van dien aard waren, dat de aandacht daarvan meer en meer op den heer Mirès en zijne handelingen werd gevestigd. Er had een geregtelijk onderzoek plaats, dat eene verwijzing naar de correctionnele regtbank ten gevolge had.

Het eerste delict, dat van opligterij, werd door het openbaar ministerie aldus toegelicht. Eene der werkzaamheden van de maatschappij bestond in het doen van beleeningen op publieke fondsen en andere geldswaarden. Een aantal personen deponeerde geldswaarden om eenig voorschot te genieten. Het was de pligt van Mires om die geldswaarden als pand te bewaren, doch hij en Solar hielden zich daaraan niet gebonden, maar dreven handel daarmede en bedienden zich daarvan als bedrijf kapitaal. De personen welke geld geleend hadden kregen iedere drie maanden geregelde afrekeningen waarop de geleende som als *debet* en de gedeponeerde effecten als *credit* voorkwamen. Op deze wijze hadden de beschuldigden voor ongeveer 10 millioen aan effecten verkocht, toen in 1859 de Italiaansche oorlog uitbrak, en de koersen verschrikkelijk daalden. De beschuldigden dachten van deze gelegenheid gebruik te maken om zich uit de netelige omstandigheden te redden. Er werd eene circulaire aan alle personen geschreven die bij hen beleeningen hadden aangegaan, waarin werd gemeld, dat hunne in onderpand gegeven effecten verkocht waren, en eene opgave werd gegeven van den prijs die zij hadden opgebragt. Bij deze zaak won Mires 521.275 francs en zijne maatschappij 2.007,993 francs.

Het aantal getuigen *à charge* beloopt 45 en dat van de getuigen *à décharge* 17. De verdedigers der civiel aansprakelijk gestelden, de advocaten Marie, Leon Duval en Senard, benevens de heeren Pontalba, Poret en Chasseport waren aanwezig, de heer Simeon was afwezig.

Nadat de namen der beschuldigden en der civiel aansprakelijk gestelden waren opgeteekend, nam de president het woord en maakte den beschuldigde bekend met de tegen hem ingebragte aanklagten, waarop Mires antwoordde dat geene dezer hem persoonlijk betroffen.

Daarop werd de expert Monginot gehoord, die op nauwkeurige hoorbare wijze rapport gaf van zijne bevindingen. Hij werd meermalen door Mires in de rede gevallen, zoodat dezen telkens het stilzwijgen moest worden opgelegd. Daarna werd een andere expert gehoord, de heer van Humbeck.

Uit het verhoor van den getuige Barbet de Vaux, eerste boekhouder van Mires blijkt dat Mires herhaalde malen door hem is gewaarschuwd, wanneer hij de beleende geldswaarde verkocht, en zelfs bedreigd met eene aanklagt toen de brieven aan de geldleeners werden gezonden waarin van den verkoop hunner effecten kennis werd gegeven. Voorts blijkt uit dit verhoor dat Mires meer actien van den Saragossa-Pampeluna spoorweg had uitgegeven dan werkelijk bestonden; dit kon geschieden omdat verscheidene aandeelhebbers hunne aandeelen aan Mires in bewaring gaven.

De tweede zitting was gewijd aan het verhoor van de personen die door Mires waren opgeligt; hunne verklaringen komen allen daarin overeen, dat hunne effecten die tot onderpand waren gegeven, door Mires zijn verkocht.

In de derde zitting zullen die getuigen worden gehoord welke met de aanklagt van misbruik van vertrouwen in verband staan.

Mires verdedigt zich met te zeggen dat hij het regt had de stukken, onmiddelijk na dat de beleening gesloten was te verkoopen en dat daaruit geen het minste verlies voor de belanghebbenden kon voortvloeijen; dat hij die verkoopen heeft gedaan in het belang der geldleeners, daar het te voorzien was dat de koersen nog meer zouden dalen, terwijl zij die hunne effecten hadden willen behouden ze dan tot lager koers dan den verkoopprijs hadden kunnen terugkoopen, waartoe hij hun allen bij eene circulaire den raad heeft gegeven met aanbieding om zich met dien voor de belanghebbenden zoo winstgevenden terugkoop te belasten; dat wat de door hem of de spoorwegkas behaalde winst aanbelangt, dit in geen verband hoegenaamd staat met het verkoopen der effecten of liever dat zij ook daardoor gebaat zijn. Had men die massa effecten toch plotseling aan de markt gebragt dan zou de koers dien dag veel lager geworden zijn, dan die welke nu fictief in rekening is gebragt. Had de spoorwegkas aan de andere zijde haar winst willen realiseren, dan had zij daartoe niet de effecten der klienten fictief behoeven te koopen, maar ze zich ter beurze kunnen aanschaffen.

Het geheele proces komt neder op de kwestie of hij die geld op beleening verstrekt, regtens verpligt is de effecten of actien in portefeuille te houden, dan wel of hij de bevoegdheid heeft ze dadelijk na dat de beleening gesloten is te verkoopen met het voornemen om ze weder in te koopen wanneer de beleende stukken door den eigenaar worden opgevraagd, voor wien evenwel de geheele manoeuvre geheim wordt gehouden niet alleen, maar wien men tevens in den waan brengt, dat het depositum nog altijd in natura aanwezig is en wien men in dien waan versterkt door het toezenden van rekening-courant, waarop de intrest regelmatig wordt verantwoord van zijne stukken die niet meer aanwezig zijn.

Mires en Solar zijn van den stelregel uitgegaan dat iemand die bij hen als directeuren der spoorwegkas effecten of aandeelen beleent, geen grooter vertrouwen in hen stelt als ieder ander die bij hen gelden in deposito geeft. Vraagt deze laatste die gelden op, dan krijgt hij de bankbiljetten terug die hij deponeerde, maar niet dezelfde nummers; evenzoo handelden zij met de beleende effecten en aandeelen, men kreeg stukken van gelijks soort terug, maar niet dezelfde nummers. Al de stukken die men bij hen beleende verkochten zij dadelijk, uitgaande van de stelling, dat tusschen een stuk effecten of een actie en een gewoon bankbiljet geen het minste verschil bestaat.

VARIA.

Een drukpersproces in Britsch-Indie.

Wat bij ons de *brochure* of *tot vlugschrift* is, dat is in Indie het *drama*, het is de vorm waarin de Hindoe zich het liefste uit, wanneer hem iets op het harte ligt.

Zoo verscheen niet lang geleden in Britsch Indie een tooneelstuk in het Hindoesch geschreven, onder den titel van *Nil Darpan*, waarvan doel en strekking voornamelijk schijnen gerigt te zijn tegen de Indigo-planters in Beneden-Bengalen.

Dit stuk is onlangs in het Engelsch overgezet door een Engelsch geestelijke, met name Long, en het is deze overzetting welke aanleiding gegeven heeft tot drukpersvervolging tegen den vertaler ter zake van hoon en laster, jegens 1° den uitgever van het Britsch-Indisch dagblad *the Englishman*, en 2° tegen de Indigo-Planters van Beneden-Bengalen.

De vervolging is ingesteld voor het Hooge Hof te Calcutta. Dit Regtscollegie als Jury zitting nemende, is zamengesteld uit 10 Europeanen, een Armenier en een Pers.

De aanklagt (bij ons het attribuut van het openbaar Ministerie) werd uitgebragt door de HH. Peterson en Cowie, en had hoofdzakelijk de strekking om te betoogen, dat het Hindoe drama *Nil Darpan* honend en beleedigend was voor de Indigo-planters in het algemeen, naardien het de Indigo cultuur in een hoogst ongunstig daglicht stelt en dat hare vertaling door een geestelijke (Zendeling) die uit den aard zijner betrekking geroepen is vrede en eendragt te stichten en te bewaren, niet anders dan met dezelfde strafwaardige bedoelingen kon geschied zijn. De grief des uitgevers van *the Englishman* bestond in de beschuldiging hem in de *Nil Darpan* ten laste gelegd, dat hij zich gelijk Judas Iscarioth verkocht had voor 1000 zilverlingen. (Ropijen).

De verdediging werd voorgedragen door den Heer Eglinton.

Deze bepaalde zich ten aanzien van het eerste punt van beschuldiging, ten wegen laster jegens den uitgever van *the Englishman*, tot het bewijs dat de uitgever van zijne abonnenten onder de Indigo-planters jaarlijks inderdaad meer dan 1000 zilverlingen aan abonnementsgelden ontving.

Ter afwering der beschuldiging van hoon en laster jegens de Indigo planters, beriep men zich op vier argumenten:

1o. dat de uitdrukking of kwalificatie »Indigo-planters van Beneden-Bengalen« eene geheel onbestemde aanduiding is van den persoon of de personen die gelasterd zouden zijn; 2°, dat het pamphlet niet anders is dan eene dramatische fictie; 3o. dat daarin geen honende of lasterlijke uitdrukking voorkomt; 4o. dat het boos opzet niet bewezen is. Eindelijk werd nog beroep gedaan op het hoog belang eener onbelemmerde openbare discussie of vrijheid van drukpers.

De beschuldigde bepaalde zich hoofdzakelijk tot de betuiging, dat de denkbeelden in de door hem vertaalde *Nil-Darpan* voorkomende, niet de zijne waren, en hij geene andere bedoeling gehad heeft dan de openbare aandacht op den toestand der *Ryots*, Inlandsche Indigo-boeren, te vestigen.

De Jury besliste ten aanzien van het regtspunt, dat boos opzet geacht moet worden aanwezig te zijn, indien de uitdrukkingen van dien aard zijn, dat zij de bedoelde personen in een verachtelijk daglicht stellen; en ten aanzien van het feitelijk punt dat de gebezigde uitdrukkingen inderdaad die beteekenis hebben; waarop het *schuldig* werd uitgesproken, en de zendeling Long veroordeeld tot eene boete van 1000 Ropijen en gevangenisstraf van eene maand.

Het vonnis werd uitgesproken in tegenwoordigheid van een talrijk publiek en werd met veel belangstelling aangehoord.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		NAAR
September	2	Engelsch	Prince Alfred	W. Ellison	Whampoa	30 Julij	Londen
″	—	″	Chasmje	Andsew Shewen	″	2 ″	Liverpool
″	5	Nederlandsch	Azia	T. Molenaar	Amsterdam	30 Mei	Batavia met 4 Passagiers
″	7	Ned. Indisch	Wilhelmina Helena	A. Lunel	Tjilatjap	2 Sept.	Soerabaija
″	10	Amerikaansch	S. H. Snow	W. S. Heijgens	Shanghae		New-York
″	12	Ned. Indisch	Lina	J. W. Steevens	Padang	8 Sept.	Samarang, Pass. fam. Steevens
″	—	Zweedsch	Magnus	E. M. Lindahl	Bontain		Singapore (en kapt. Logeman
″	13	Nederlandsch	Otto	Rotgans	Rotterdam		″

Aangekomen schepen te *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
September	11	Ned. Indisch	bark	Atiatool Rachman	Abdul Kapre	Samarang	7 Sept.	Buijs, Jacobsen & Co.
″	12	Z. M.	stooms.	de Berkel. lt. t/z. kl. P. v.	d. Velden Erdbrik.	Nederland	1 Mei	
″	—	Ned. Indisch	bark	Maijmoon	Said Barkeba	Tanara	10 Sept.	Coulster
″	13	Nederlandsch	″	Provincie Drenthe	Hoekstra	Port Elizabeth	5 Aug.	Schimmelpenninck & Co.
″	—	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	S. van Hulstijn	Samarang	12 Sept.	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
″	—	Z. M.	″	de Vecht .. lt. t/z. 1e kl.	H. A. Modderman.	Helvoetsluis	1 Mei	
″	—	Nederlandsch	bark	Grondwet	F. C. Kamminga.	Zierikzee	5 Junij	B. Kopersmit & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia.*

DATUM		VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
September	12	Nederlandsch	bark	Baron van Hardenbroek	van Rossem	Samarang
″	—	″	schoen.	Chieftain	J. C. Kruijmel	Billiton
″	13	″	schip	Wilhelmina en Clara	C. Abrahamsz Jr.	Samarang
″	—	″	brik	Gebroeders	C. de Groot	Cheribon
″	—	Ned. Indisch	stooms.	Makasser	W. A. J. Kuller	Samarang
″	—	″	schoen.	Fathul Hair	Sech Abdulla	Muntok en Palembang
″	—	Fransch	bark	Vellore	S. Bedjer	Singapore

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Vriendentrouw*	D. Grevelinck		B. Kopersmit & Co.
″	″	Maria Veronica	J. Schol qq	Soerabaija	E. Moormann & Co.
″	″	Luconia	Hulshoff		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
″	″	S. van Heel	D. H. Dietz	Soerabaija	J. Cezard & Co.
″	schip	Jedo*	T. van Rossem	Samarang	″
″	bark	Julie	R. Brem	Australie via Cheribon	Haager en Schuurman.
″	″	Azia	T. Molenaar	Samarang	″
″	″	Jhr. Mr. v. de Wal v. Puttershoek*	K. F. Lammerts	Nederland	J. F. van Leeuwen & Co.
″	″	Konink. Ned. Yacht Club	Zack	Soerabaija	van Ommeren, Rueb & Co.
″	″	Maria Anna	J. D. van Monnom		″
″	″	Madura	van Bruggen		Schimmelpennink & Co.
″	″	Provincie Drenthe	Hoekstra		″
″	schip	Diligence*	L. Smit	Amsterdam	Dümmler & Co
″	bark	Duiveland	Hagers		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
Ned. Indisch	″	Faid Alim*	Sech bin Lachboe		B. J. Jacobs.
″	″	Lachmadie*	Said Alhabassij		″
″	″	Skandria*	Varkevisser	Banka	Coulster.
″	″	Anis Balgair*	Sech Bin Soenkar	Padang	″
″	schip	Amana Tulbarie	Sech Badjeber	Indramajoe en Blinjoe	″
″	bark	Maijmoon*	Said Barkeba	Banka	″
″	″	Djadul Karim*	Said Sedik	Singapore	Buijs, Jacobsen & Co.
″	″	Moesserin*	Said Alkaf	Muntok	″
″	″	Atiatoor Rachman*	Abdul Kassie	Banka	″
″	schip	Maria Henriette*	J. Winter	Samarang	B. Kopersmit & Co
Hanover	″	Kroonprins Ernst August*	P. C. Wilder	Soerabaija	J. F. van Leeuwen & Co.
Fransch	bark	Le Cezard*			J. Cezard & Co.
Hamburg	″	D. F. Weber*	H. J. Leeds	Soerabaija	Busing, Schröder & Co.
″	″	Mauritius*	Holst		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
Amerikaansch	schip	S. H. Talbot*	E. P. Noijes		Paine, Stricker & Co.
″	″	Hussar*	W. H. Howland		″

BATAVIA, 14 *September* 1861.

Wij bevestigen ons jongste berigt van 30 passato en bevinden ons sedert den 18den der vorige maand zonder directe berigten uit Europa.

Volgens berigten van Singapore bestaat er weinig kans dat de eerste October-mail naar Europa zal kunnen geëxpediëerd worden, doch wordt het uitzigt geopend dat de gewone halfmaandelijksche mail met eene verhooging van briefport zal gecontinueerd worden. Er is hieromtrent echter nog niets officeels bekend.

Onze markt blijft voortdurend in eene lustelooze positie verkeeren, die door de nog steeds aanhoudende geldschaarschte bovendien nog verergerd wordt, zoodat over de laatst verloopene 14 dagen weder weinig te vermelden valt. Na de met onzen laatsten bekend gestelde afdoening van 8000 picols Stoomsuiker @ *f* 15.— voor no. 16 hadden zoowel te Samarang als te Soerabaija nog een paar afdoeningen plaats tot *f* 14¾. Gisteren werd de aangekondigde Gouvernements Suikerveiling gehouden en werd voor de 20,000 picols te Samarang liggende dooréén *f* 14,97 voor no. 16 besteed, en voor de 20,000 picols te Soerabaija *f* 15,20 voor no. 16, welken afloop wij onder de tegenwoordige omstandigheden hoog noemen.

INVOEREN.

Lijnwaden. Sedert ons vorig berigt bleef de omzet in deze artikelen zoowel hier als op de Kustplaatsen uiterst beperkt en ondergingen noteeringen eene verdere reductie. Voor *hollandsche madapollams* zijn dezelve thans als volgt aan te nemen: 5/4 *f* 5,05 @ *f* 5,10, 6/4 *f* 6,05 @ *f* 6,10, 7/4 *f* 6,90 @ *f* 7.—. 8/4 *f* 7,20. *Calicots* 5/4 *f* 5,05 @ *f* 5,10, 6/4 *f* 6,05 @ *f* 6,10, 7/4 *f* 6,60 @ *f* 6,65 en bestaat er zelfs tot die prijzen slechts onbeduidende vraag. In *Engelsche witte Katoenen* hadden tot lagere prijzen eenige kleine transactiën plaats, doch *ruwe* bleven onverkoopbaar. De vraag voor *Engelsche witte Shirtings* 36 Inch, in de middel en fijne qualiteiten is wederom verminderd, terwijl ordinaire soorten geheel verlaten blijven. *Ruwe* onverkoopbaar. In *Hollandsche Shirtings* ging in den laatsten tijd nagenoeg niets om. *Ordidaire Cambrics* zonder koopers, doch middelsoorten met meer handel. Wij noteeren no. 24 *f* 3,30 @ *f* 3,75, no. 30 à 36 *f* 5,50 @ *f* 6,50, naar qualiteit. *Adrianopel effen rood Katoen* met geringe vraag; prijzen onveranderd. In *gedrukte Goederen* gaat weinig van de hand en alleen de meest gewilde patronen vinden bij kleinigheden nemers. *Ginghams* blijven nog steeds geheel verlaten. *Battik goederen* slechts bij enkele meer bijzonder gewilde soorten en patronen van de hand te zetten. *Hollandsche Drillings* blijven begeerd en zijn tot *f* 7,50 @ *f* 8.— naar qualiteit aan den man te brengen. *Amerikaansche* niet voorradig. *Engelsche* in de mindere qualiteiten zeer gewild. *Ruw Garen* met weinig vraag. *Adrianopel effen rood Garen* thans met beperkt debiet. *Groen* en *Oranje garen* no. 40 met matige vraag voor de betere qualiteiten. Van *Naaigarens* bestaat ruime voorraad en weinig of geene vraag. *Wollen goederen* blijven in één doen; slechts voor *Molton Dekens* bestaat iets meer vraag van *f* 1.— tot *f* 1,45, naar qualiteit.

Metalen. *Zweedsch IJzer* met ruimen voorraad en weinig kooplust wordende tot *f* 11.— ℔ picol vergeefs aangeboden. *Engelsche* soorten blijven ruim voorhanden. *Bloklood* niet te plaatsen. *Bladlood* met voorraad en slechts langzaam @ *f* 25.— afgaande. *Koperen Spijkers* met matige aanvoeren en gewild. *Hollandsch Bladkoper* afgedaan tot *f* 105.— @ *f* 108.— ℔ picol. *Engelsch* dito met aanzienlijke opruimingen van *f* 105.— tot *f* 115.— voor ligte wigt. *Geel metaal* zonder vraag; *f* 100.— nominaal. *Zweedsch Staal* blijft nog voortdurend genegligeerd en wordt zonder succes tot *f* 13.— ℔ tob aangeboden. *Zink* in bladen verkoopbaar @ *f* 28.— ℔ picol. *Blik* gevraagd tot *f* 21.— ℔ kistje; voorraad gering. *IJzeren Spijkers* bij goede assortimenten tot *f* 17.— @ *f* 18.— ℔ picol verkoopbaar.

Provisiën en Dranken. *Engelsche Bieren* ruim voorhanden en moeijelijk te plaatsen. *Haantjes Bier* op fust tot *f* 30.— ℔ ½ pijp hoogst moeijelijk van de hand te zetten. *Afgetapt dito* met ruime toevoeren doch nog te plaatsen @ *f* 7.50 ℔ dz. Andere soorten naar evenredigheid van *f* 5.50 @ *f* 6.50 ℔ dz. Goede en bekende *Cognac* in kistjes bij niet al te groote quantiteiten te plaatsen. *Genever*, waarvan gedurende deze maand Augustus wederom 8125 kelders werden ingevoerd en waarvan de voorraad in Entrepot op ultimo passato 7128 kelders bedroeg, geniet weder minder vraag en zoude voor gewone goede merken niet meer dan *f* 10,50 ℔ kelder te bedingen zijn. *Bordeaux wijn* in kisten van 4 dz. gaat bij goede en bekende qualiteit van *f* 30.— tot *f* 40.— grif van de hand. *Rhijnwijnen* met zeer beperkt debiet. Goede *Portwijn* afgetapt op halve flesschen vindt liefhebbers. *Madeira* met zeer weinig vraag voor het oogenblik. *Champagne* overvoerd en moeijelijk te plaatsen. *Selterswater* met ruime toevoeren en tot *f* 12.— ℔ mand van 50/2 kruiken aangeboden. *Wijnazijn* gaat tot *f* 30.— ℔ oxhoofd langzaam van de hand. *Boter* met eenen nieuwen toevoer van 1993 vaatjes gedurende de maand Augustus en met zeer beperkte vraag van *f* 11.— tot *f* 13.— naar gelang van qualiteit en merk. *Hammen* overvoerd. *Kaas* met minder vlug debiet. *Gezouten vleesch en Spek* ruim voorzien. *Amerikaansch meel* *f* 32.—. *Hollandsch* *f* 28.—. *Olijfolie* *f* 10.— @ *f* 12.— *Provisiën in blik* verkoopbaar van 25 tot 30 pCt. avans op factuur.

Diversen. *Hollandsch propatria papier* alleen op Vendutie te realiseeren. *Vensterglas* *f* 10.— @ *f* 11.— met matige vraag. *Glazen dakpannen* *f* 14.— @ *f* 15.—. *Lijnolie* met genoegzamen voorraad tot *f* 13.— ℔ kelder aangeboden. *Arakleggers* overvoerd en te vergeefs tot *f* 23.— ℔ ps. aangeboden. *Zeildoek* gewild tot verbeterde prijzen. *Touwwerk* bij kleine partijtjes tot laatste noteeringen van de hand gaande. *Loodwit* *f* 14.— @ *f* 15.— met goed voorziene markt. *Zinkwit* *f* 22.— weinig, begeerd. *Geassorteerde Verwen* *f* 3.50 @ *f* 5.—. *Eau de cologne* bij goede ordinaire kwaliteiten te plaatsen. *Hollandsche Goeniezakken* zonder navraag. *Compositie Kaarsen* verkoopbaar @ *f* 18.—. *Zweedsch Teer* *f* 15.— @ *f* 17.— gewild. *Koolteer* *f* 9.— @ *f* 10.—. *Steenkolen* zonder afdoeningen. *Australische* *f* 15.—. *Engelsche* *f* 25.— ℔ ton.

UITVOEREN.

Batavia **Arak**. Met afdoeningen tot *f* 40.— ℔ legger. **Cubeben** @ *f* 65.— ℔ picol verkocht. **Gom Elastiek**. Schaarsche aanvoeren die tot *f* 68.— @ *f* 69.— ℔ picol nemers vinden. **GomDammar**. Met verkoopen tot *f* 22.— ℔ picol. **Rotting**. Bandjermassing *f* 7.50 @ *f* 8.— ℔ picol. Padang *f* 4.— @ *f* 5.— met voorraden en zonder handel. **Timor Was** tot *f* 190.— ℔ picol verkoopbaar. **Japansche Boomwas**. Niet in eerste hand voorradig. **Billiton Tin**. Bij kleine partij op Vendutie gerealiseerd tot *f* 82.— @ *f* 82.75. **Foelie**. No. 1. Benkoelen met verkoopen @ *f* 30. **Muscaatnoten** No. 1. Benkoelen *f* 55.— @ *f* 70.— met weinig vraag. **Peper**. Zwarte *f* 16.50 @ *f* 19.50 met verkoopen. Witte *f* 32.—. **Kruidnagelen**. 375 picols door het Gouvernement op Vendutie verkocht bragten *f* 36,51 ℔ picol op. **Indigo** blijft @ *f* 4.35 ℔ Amst. pond zeer gewild. **Koffij**. Java met verkoopen van *f* 34.— tot *f* 34.55. Padang niet aan de markt. **Suiker**. Voor het oogenblik nominaal. **Rijst**. Indramaijo afgedaan tot *f* 205.— voor 2000 picols.

Eerste soort Batavia	*f* 140.— @ *f* 160.—	
Tweede ″ ″	″ 130.— ″ ″ 140.—	
Cargo	″ 110.— ″ 125.—	℔ koijang van 27 picols.

SCHEEPSVRACHTEN.

Vrachten hebben zich op de vorige Koersen gesoutineerd, doordien slechts weinige disponiebele schepen binnen vielen.

Sedert ons laatste werden nog gecharteerd op Samarang ter opvulling de *Johannes Anthonius* Koffij @ *f* 115.— Suiker @ *f* 120.— en ligte goederen @ *f* 130.— naar Rotterdam. *Creole* (Bremer) werd opgenomen voor £ 3.10.— op de kust te laden naar Australie. *Germania* (Pruissch) 1033 ton nam 10.000 picols Suiker aan van Soerabaija en Passoeroean naar Amsterdam tot *f* 120.— ℔ last. *Diligence* (Holl.) *f* 120.— voor Suiker om hier, te Cheribon en Samarang te laden naar Amsterdam. *Mauritius* (Hamb.) *f* 112.50 voor koffij *f* 120.— voor Suiker *f* 130.— voor ligte goederen van hier en Samarang naar Rotterdam.

Thans blijven nog onbevracht: **Holland**. *Cornelia Mathilda, Maria Veronica en Mary Goddard.* **Hannoversch**. *Kroonprins Ernst August.* **Hamburger**. *D. F. Weber Sr.* en **Amerikaansche**. *Hussar* en *Borneo* **Bremer**, *Norma*

Wisselkoers. Op *Holland* door het Gouvernement op 99% gehouden. Door particulieren werd afgegeven tot 99¾% en pari. Op Engeland 6/m z. *f* 11,85 ℔ £. Op China *f* 2.68 ℔ dollar. Op Singapore nominaal. Op Calcutta *f* 124.— ℔ 100 CRs.

Speciën. *Hollandsche Gouden ducaten*, oude *f* 7.—, nieuwe *f* 6.—. *Engelsche Souvereinen* *f* 12.80 met afdoeningen. *Australische* dito. *f* 12,50. *Dubloenen roode* *f* 38.—, *geele* *f* 42.—. *Tien Gulden stukken* *f* 10,25. *Spaansche pilaar Dollars* ontbreken. *Mexicaansche Dollars* *f* 2,65. *Australisch Goud in staven* *f* 40.— @ *f* 45.— ℔ Reaal, naar mate van gehalte.

Marktprijzen.

Te SOERABAIJA, den 9 September.

Suiker No 16 *f* 15,— nominaal.
Koffij *f* 36,—
Arak ℔ legger Nominaal.
Rotting *f* 8,— @ *f* 9,—
Wisselkoers Pari.
Rijst (carga) ℔ koijangs *f* 125—
″ (witte) ″ ″ ″ 150—

Handelsberigten.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

VAN 7 TOT 10 SEPTEMBER 1861.

Aanvoer.

Van Riouw per Ned. Ind. bark *Hinggoan*, gez. Lim Yoebok,
8242⁰/₁₀₀ pic. gambier, *Tan Kanglioe.*
400 ps. kadj. matten, *f* 1300 zilver munt, 38245 ps. aardewerk, *Gezagvoerder.*

Van Amsterdam per Ned. bark *Maria Veronica*, gez. Schol, agt. E. Moormann en co.
1 kt. passement, *Order.*
1 kt. laken, 2 kn. servetten en 1 kt. tafellaken, 11 kn. manufact., 50 vat bier, *Haager en Schuurman.*
2 kn. koffers, 50 vn. bier, *Gumprich en Strauss.*
10 ks. limonade en gazeuse, 3 kn. drills, 3 do beddetijk, 6 bn dekens, 180 hammen, 16 vn spek, 130 coll. manufact., *Schimmelpenninck en co.*
100 vs. boter, 100 hammen, 12 kn manufact, 4 kn kramerijen, 50 do. bitter, 54 do glaswerk, 80 vn. spek, 15 ks. saucijs, 204 coll. manufact., *E. Moormann en co*
15 kn. provisien, 50 vn. bier, *van Ommeren, Rueb en co*
100 hammen, 6 vn spek, 104 coll. manufact, *Busing, Schröder en co.*
99 keld. lijnolie, 20 md. min water, 1 kt. chocolaad, 1650 vs. meal, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.*
1 kt manufact, *J. Cezard en co*
49 coll. manufact., *Pandel en Stichaus.*
1 vt. gouden specie, 26 coll. manufact., *Paine, Stricker en co.*
9 kn. gelakt leder, 2 do. knoopen, 2 do diversen, 13 do. scheermessen, 5 coll. en 23 kn. manufact, 8 coll. en 30 kn. kramerijen, 29 do. ...., 20 do spiegels, 14 do. parfumerien, 2 do parapluien, 1 kt zijden goederen, 20 kn. schilderijen, 4 do lampen, *C. Bahre en G. Kinder.*
16 kn. manufact, *Wehry, Wills en co*
24 kn. en 18 coll. manufact, *J. F. van Leeuwen en co.*
15 kn. bier, *Willem de Jong.*
120 mand bier, *Winsser, de Lange en co.*
50 vn. bier, 100 kn manufact., *Order.*
75 vn. bier, *Landberg Bezoet de Bie en co.*
50 vn. bier, *B. Kopersmit en co.*
200 vs. loodwit, *Dümmler en co.*
52 vn. zwd teer, 352 vs koolteer, *Jacometti en co.*
6 kn. manufact, *G. Buijn en co.*
15 vs. zilver munt, *N. H. M.*

Voor Soerabaija.
25 vn. bier, 99 keld. genever, *Matthieu, Ebbs. Ruys en co.*
40/m steenen, *N. H. M.*

Van de Molukkes via Timor, Macasser, Soerabaija en Samarang per Ned. Ind. stoomb. *Menado* gez Couteron, agt W. Cores de Vries.
1 kt lijnwaden, 33 kn. manufact, 5 do. coralen, *C. Bahre en G. Kinder.*
1 keld. sago, *van Capelle.*
9 roll. touw, *van der Meulen en co.*
f 500 zilver munt, *Agenten.*
f 8200 zilver munt, *Oe Hian*
1 kt. zijden ginghams, *Hoesin bin Sahab.*
3 krandj. triepang, 2 ks. olie, *Lie Kweeseng.*
1 zak. .... *N. H. M.*
1 kt. .... *Kneeman.*
1 kt. .... *Wasch*
1 kt. .... *Dr Lange.*
1 vt. vleesch, 3 kn. gew. en 7 do gedr. katoen, 20 do. madapollams 1 bl. beddetijk, 3 kn. sarongs, 1 kt. zijden en kat goederen, 8 kn. wijn, 10/m sigaren, 1 pak. doeken, 2 kn. kramerijen, 58,64/100 pic. koffij, 9 kn. beschuit, *Order.*
21 coll. div. gouv. goederen, *Gouvernement.*
2 coll. diversen, *Kohler.*

Van Muntok per Ned. Ind. bark *Skanderia*, gez. Varkevisser.
8777,42 pic. tin, 6 kn. mineralien en ertsen, *Gouvernement.*

Uitvoer.

Naar Nederland via Cheribon per Ned. bark *Pieter*, gez. Hoogenwerff, agt. van Ommeren, Rueb en co.
450 pic. tin, 150 do. rotting, *N. H. M.*

Voor Cheribon.
1 kt. kleinigheden, 2 kn. boeken, 1 keld. vruchten, 400 pond. brood, 8/2 ank. zuurkool, 8/2 do snijboonen, 2 kn wijn, 4/4 ank. soupgroenten, 3 vd. brood, 2 do. erwten, 5 do. boter, 4 do. gort, 3 do. meel, 4 ank. azijn, 1 pul. patent olie, *van Ommeren, Rueb en co.*
40 kn. gember, 10 vs. vleesch, *Aan boord gebleven lading van China.*

Naar Soerabaija via Bezoekie per Ned. bark *Weltevreden*, gez. Duinker, agt. J. F. van Leeuwen en co.
100 hammen, *Aan boord gebleven lading.*
600 ton. steenkolen, *Agenten.*

Naar Nederland via Indramajoe per Amerik. schip *John Land*, gez. Hotchkiss, agt Dümmler en co.
2 roll. touw, *Aan boord gebleven lading.*
517 pic. rotting, 425 do gomelastiek, 18½ do. kaneel, 2219 do. suiker, 140 do. rijst, 2868 ps buffelhuiden, *C. Bahre en G. Kinder.*

Naar Frankrijk via Samarang per Fransch. schip *Nijem*, gez. Reboulet, agt J. Cezard en co.
2 kn. jap. goederen, 10/m man. sigaren, *Castaletts en co.*
10 kn. jap. mandjes, *Picart.*
29 kn. jap. goederen, 4 do. strooboeden, 1 kt. porcelein, *Bernand.*
2 kn. jap. goederen, *H. en A. Strauss.*
1 kt. strooboeden, *L. Platon en co*
15 kn. lakwerk, 1 kt diversen, 6 pic koffij, 200 do. rotting, 234 widjen, 3049 do. suiker, 5 vn. meel, uit entrep., *J. Cezard en co.*

Naar Singapore per Eng. schip *Lizzie Aisbett*, gez. W. Jacks, agt. E. Moormann en co.
89 bn. garen, 225 do. en 778 kn. manufact, 62 pakk. touwwerk, 10 kn papier, 25 do. wijn, 45 vn. bier, 400 ks. blik, 25 ton. steenkolen, *Aan boord gebleven lading van Engeland.*

Naar Nederland via Soerabaija per Pruiss. schip *Germania*, gez. Franke, agt Adam en co
De aan boord gebleven lading van Engeland.
291 pic. rotting, *Busing, Schröder en co.*

Naar Nederland via Tjilatjap per Ned. bark *H. Lidwina*, gez. van Brink, agt van Ommeren, Rueb en co.
20 vs. specie, 20 hammen, 10 ps gez. vleesch, 20 vs. rolpens, 1 kt. saucijs, 50 keld. genever, *Aan boord gebleven lading van Nederland.*

Voor Tjilatjap.
1 kt. glaswerk, 1 do zuren, 1 do bitter, 1 do. provisien, 9 md. min water, 2 vn. teer, 10 kn. wijn, 1 kt eau de cologne, 2 vn porcelein, *Castaletts en co.*
1 kt. monsters, 1 do. kurken en gereedschapp., *Willem de Jong.*
1 rijtuig, 17 ps. gewigten, 2 schalen, 1 zadel, *Reynst en Vinju.*
3 kn. diversen en regalen, 2 md. min water, 3 vn. bier, 10 keld. genever, 4 kn. en 1 md. glaswerk, 2 kn. provisien, 1 kt. portwijn, 2 kn. wijn, 2 vn. bier, 25 vs. boter, 6 kn. dranken, 1 kt spijkers, 2 kn papier, 2 do. porcelein, 2/m sigaren, 60 ijzeren platen, 1 vt. meel, 1 do. lampen, 2 coll. blikwerk, *Winsser, de Lange en co.*
181 stav. ijzer, 17 kn. aardewerk, *N. H. M.*
4 zagen, 9 vs spijkers en vijlen, *Dümmler en co.*
1 kt. boeken, 1 do. diversen, *van Ommeren, Rueb en co.*
89 stav. ijzer, 22 kn. wijn, 8 vs meel, 14 mand suiker, 2 kt. chitzen, 4 kn. katoen, 2 bn. koper, 1 kt. kat. modewaren, 1 do. rood katoen, 2 kn bitter, 2 hammen, 1 kt. cognac, 2 kn. witte wijn, 2 kt. saucijs, 1 do. slaolie, 1 do. olijven, 1 do. provisien, 1 do. katoen, 6 vs spijkers, 3 keld. lijnolie, 6 vs. verf, 2 bn. drills, 1 bl. wit garen, 1 kt. azijn, 10 kn. staal, 1 pak. zagen, 175 keld. genever, 10 vn kooiteer, 2 kn. geele verf, 100 pic. ijzer, 1 kt. rob, 8 ks. kaas, 1 kt vruchten op water, 1 do. gember, 1 do. en 8 ks. bitter, 1 kt. inkt, 2 ks. portwijn, 1 kt. kantoor lampen, 1 do. olie en azijn stellen, 1 do. castor olie, 4 kn madera, 1 kt. kantoorbehoeften, 5 kn. provisien, 4 do. champagne, 1 kt. beschuit, 1 do siropen, 1 do. bitter, 2 kn. slaolie, 2 do banket, 1 kt. spiegels, 1 do. koekjes, 50 vs boter, 1 kt. gedr. appelen, 2 vs. azijn, 2 md. min water, 1 kt. glaswerk, 2 kn. porcelein, 1 kt moderateur lampen, 1 do. modewaren, 1 do. mosterd, 1 klok, 7 do. rhijnwijn, 4 vn. porcelein, 1 kt. kaarsen, 1 pak. pajongs, 1 vt. bier, 1 kt. diversen, 1 do. eau de cologne, 1 pak. zweepen, 6 ks. cognac, 1 kt. vruchten op water, 2/m sigaren, 1 kt. vruchten op brandij, 2 kn. siropen, 2 kn. champagne, *L. Platon en co.*

Voor Nederland.
600 pic. tin, 75 do. rotting, *N. H. M.*

Naar Nederland via Cheribon en Pecalongan per Ned. bark *Catharina Maria*, gez. van der Tak, agt. Haager en Schuurman.

Voor Cheribon.
2/m matten en zakken, 4 kn. waschtellen, *Haager en Schuurman.*

Voor Nederland.
100 pic. rotting, 400 do. tin, *N. H. M.*

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.